

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu

Helena Zielińska

**Wzory i przykłady
ewidencji operacji gospodarczych
w jednostkach budżetowych**

Nowy Sącz, 2016

Redaktor Naukowy

dr Helena Zielińska

Redaktor Wydania

prof. dr hab. Krzysztof Surówka

Recenzja

dr hab. Paweł Bielawski

Redaktor techniczny

dr Tamara Bolanowska-Bobrek

© Copyright by Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Nowym Sączu
Nowy Sącz 2016

ISBN 978-83-65575-01-2

Wydawca

Wydawnictwo Naukowe Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu
ul. Staszica 1, 33-300 Nowy Sącz
tel. 18 443 45 45, e-mail: briw@pwsz-ns.edu.pl

Adres Redakcji

Nowy Sącz 33-300, ul. Staszica 1
tel. +48 18 443 45 45, e-mail: tbolanowska@pwsz-ns.edu.pl

Druk

Wydawnictwo i drukarnia NOVA SANDEC s.c.
Mariusz Kałyniuk, Roman Kałyniuk
33-300 Nowy Sącz, ul. Lwowska 143
tel. 18 547 45 45, e-mail: biuro@novasandec.pl

Spis treści

Wstęp.....	5
1. Ewidencja zmian w stanie i wartości majątku trwałego.....	7
2. Księgowe ujęcie obrotu gotówkowego i bezgotówkowego	20
3. Główne typy i ewidencja rozrachunków w jednostkach budżetowych.....	25
4. Dekretacja głównych operacji z zakresu obrotu materiałowego i towarowego.....	40
5. Ewidencja kosztów według rodzajów	48
6. Koszty według typów działalności i ich rozliczenie	55
7. Ewidencja operacji z zakresu obrotu produktami pracy i rozliczeń międzyokresowych kosztów	60
8. Ewidencja przychodów, dochodów, kosztów	67
9. Przykłady księgowego ujęcia funduszy, rezerw i wyniku finansowego w jednostkach budżetowych	81
Spis wzorów ewidencji	96
Bibliografia	96

Wstęp

Wzory i przykłady ewidencji operacji gospodarczych w jednostkach budżetowych adresowane są głównie do studentów kierunku Ekonomia Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Nowym Sączu.

Układ treści przedkładanej publikacji jest zgodny z obowiązującym (wzorcowym) planem kont jednostek budżetowych. Konstrukcja poszczególnych rozdziałów jest jednolita.

Na wstępie, po krótkim wprowadzeniu, zamieszczono wzory syntetycznego ujęcia ewidencji głównych operacji gospodarczych z zakresu omawianego zespołu kont.

Rozwinięcie powyższych wzorów stanowi przegląd księgowego ujęcia najczęściej występujących operacji we współczesnych jednostkach budżetowych.

Przedkładane opracowanie uwzględnia regulacje prawne obowiązujące na dzień 1 października 2016 roku.

dr Helena Zielińska

1. Ewidencja zmian w stanie i wartości majątku trwałego

Jednostki budżetowe posiadają aktywa trwałe, które obejmują następujące ich grupy:

- wartości niematerialne i prawne;
- rzeczowe aktywa trwałe (środki trwałe, pozostałe środki trwałe, środki trwałe w budowie);
- należności długoterminowe;
- inwestycje długoterminowe (wartości niematerialne i prawne, nieruchomości oraz długoterminowe aktywa finansowe).

Ewidencja majątku trwałego przeprowadzana jest na kontach zespołu 0 „Majątek trwały”.

Zespół 0 „Majątek trwały”

011 Środki trwałe

013 Pozostałe środki trwałe

014 Zbiory biblioteczne

015 Mienie zlikwidowanych jednostek

016 Dobra kultury

017 uzbrojenie i sprzęt wojskowy

020 Wartości niematerialne i prawne

030 Długoterminowe aktywa finansowe

071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

072 Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

073 Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe

077 Umorzenie uzbrojenia i sprzętu wojskowego

080 Środki trwałe w budowie

Syntetyczne ujęcie operacji przeprowadzanych na kontach zespołu 0 prezentuje wzór 1, a szczegółową ewidencję powyższych operacji zilustrowano przykładami 1-43.

800 Fundusz jednostki	011 Środki trwałe	071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	
	1		Sp x
	2		
			8
080 Środki trwałe w budowie			
	3		
300 Rozliczenie zakupu			
	4		
	5		
240 Pozostałe rozrachunki			
	6		
	7		

Wzór 1. Ewidencja zmian w stanie i wartości środków trwałych jednostek budżetowych.

Treść operacji:

- 1) otrzymane nieodpłatnie środki trwałe; zwiększenie wartości początkowej środków trwałych wskutek aktualizacji ich wartości;
- 2) nieumorzona wartość środków trwałych sprzedanych, przekazanych nieodpłatnie, zlikwidowanych lub zmniejszenie wartości początkowej środków trwałych wskutek ich aktualizacji;
- 3) przyjęcie środków trwałych po zakończeniu budowy, montażu lub modernizacji;
- 4) przyjęte zakupione środki trwałe;
- 5) zwrot środków trwałych dostawcy;
- 6) środki trwałe ujawnione w trakcie inwentaryzacji;
- 7) wartość początkowa niedoboru środków trwałych;
- 8) wyksięgowanie dotychczasowego umorzenia środków trwałych: sprzedanych, przekazanych nieodpłatnie lub zlikwidowanych.

PRZYKŁADY EWIDENCJI GŁÓWNYCH OPERACJI UJMOWANYCH NA KONTACH ZESPOŁU 0 „MAJĄTEK TRWAŁY”

- 1) przyjęcie środków trwałych po zakończeniu ich budowy, montażu lub modernizacji (OT) 100 000,-

<p>080 Środki trwałe w budowie</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-right: 1px solid black; width: 30%; text-align: center;">Sp x</td> <td style="border-top: 1px solid black; width: 70%; text-align: right;">100 000,-</td> </tr> </table>	Sp x	100 000,-	<p>011 Środki trwałe</p> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="border-top: 1px solid black; border-right: 1px solid black; width: 30%; text-align: center;">Sp x</td> <td style="border-top: 1px solid black; width: 70%; text-align: right;">100 000,-</td> </tr> </table>	Sp x	100 000,-
Sp x	100 000,-				
Sp x	100 000,-				

- 2) otrzymana faktura z tytułu zakupu środka trwałego

a) wartość netto faktury	10 000,-
b) naliczony podatek VAT	2300,-
c) wartość brutto faktury	12300,-

<p>201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami</p>	<p>300 Rozliczenie zakupu</p>	<p>225 Rozrachunki z budżetami</p>
12 300,- (c	a) 10 000,-	b) 2 300,-

3) przyjęcie zakupionego środka trwałego 10 000,-

300 Rozliczenie zakupu	011 Środki trwałe
10 000,-	10 000,-

4) wystawiona faktura z tytułu sprzedaży środka trwałego

- a) wartość netto faktury 30 000,-
- b) należny podatek VAT 6 900,-
- c) wartość brutto faktury 36 900,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	760 Pozostałe przychody operacyjne	225 Rozrachunki z budżetami
c) 36 900,-	30 000,- (a)	b) 6900,-

5) wyksięgowanie sprzedanego środka trwałego

- a) wartość początkowa 20 000,-
- b) dotychczasowe umorzenie 4 000,-
- c) wartość netto (bieżąca, bilansowa) 16 000,-

011 Środki trwałe	800 Fundusz jednostki	071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
Sp x 20 000,- (a)	c) 16 000,- Sp x	b) 4000,- Sp x

6) otrzymana darowizna środka trwałego 14 000,-

011 Środki trwałe	800 Fundusz jednostki
Sp x 14 000,-	Sp x 14 000,-

7) nieodpłatne przekazanie środka trwałego

a) wartość początkowa	7000,-
b) dotychczasowe umorzenie	4000,-
c) wartość netto (bieżąca, bilansowa)	3000,-

071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

011 Środki trwałe		800 Fundusz jednostki			
Sp x	7 000,- (a)	c) 3 000,-	Sp x	b) 4000,-	Sp x

8) ewidencja niedoboru środka trwałego

a) wartość początkowa	10 000,-
b) dotychczasowe umorzenie	3 000,-
c) wartość netto	7 000,-

071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

011 Środki trwałe		240 Pozostałe rozrachunki			
Sp x	10 000,- (a)	c) 7 000,-		b) 3 000,-	Sp x

9) ujawniona nadwyżka środków trwałych 10 000,-

240 Pozostałe rozrachunki		011 Środki trwałe	
	10 000,-	Sp x	10 000,-

10) likwidacja środka trwałego

- a) wartość początkowa (brutto) 20 000,-
- b) dotychczasowe umorzenie 6 000,-
- c) wartość netto 14 000,-
- d) zapis likwidowanego środka trwałego na koncie pozabilansowym 20 000,-

<p>011 Środki trwałe</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right;">Sp x</td> <td style="width: 50%; text-align: left;">20 000,- (a)</td> </tr> </table> <p>800 Fundusz jednostki</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right;">c) 14 000,-</td> <td style="width: 50%; text-align: left;">Sp x</td> </tr> </table>	Sp x	20 000,- (a)	c) 14 000,-	Sp x	<p>071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right;">b) 6 000,-</td> <td style="width: 50%; text-align: left;">Sp x</td> </tr> </table> <p>Środki trwałe w likwidacji</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right;">d) 20 000,-</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	b) 6 000,-	Sp x	d) 20 000,-	
Sp x	20 000,- (a)								
c) 14 000,-	Sp x								
b) 6 000,-	Sp x								
d) 20 000,-									

11) przyjęcie części po zlikwidowanym środku trwałym 7 000,-

<p>310 Materiały</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right;">Sp x</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right;">7 000,-</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	Sp x		7 000,-		<p>760 Pozostałe przychody operacyjne</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: left;">7 000,-</td> </tr> </table>		7 000,-
Sp x							
7 000,-							
	7 000,-						

12) ewidencja planowego zużycia przyjętych do użytkowania środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych 100 000,-

<p>400 Amortyzacja</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right;">100 000,-</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	100 000,-		<p>071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: left;">Sp x</td> </tr> <tr> <td style="width: 50%;"></td> <td style="width: 50%; text-align: left;">100 000,-</td> </tr> </table>		Sp x		100 000,-
100 000,-							
	Sp x						
	100 000,-						

- 13) ewidencja nieplanowego zużycia środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych, np. z tytułu wycofania ich z użytkowania z powodu zmiany technologii
14 000,-

761 Pozostałe koszty operacyjne	071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
14 000,-	Sp x 14 000,-

- 14) aktualizacja (przeszacowanie) wartości środków trwałych
- a) podwyższanie wartości początkowej 3 500,-
 - b) podwyższenie dotychczasowego umorzenia 2 000,-
 - c) różnica z przeszacowania wartości środków trwałych (a-b) 1 500,-

011 Środki trwałe	800 Fundusz jednostki	071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
Sp x a) 3 500,-	Sp x 1500,- (a-b)	Sp x 2000,- (b)

- 15) otrzymana faktura z tytułu zakupu pozostałych środków trwałych
- a) wartość netto faktury 10 000,-
 - b) naliczony podatek VAT 2 300,-
 - c) wartość brutto otrzymanej faktury (kwota do zapłaty) 12 300,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	300 Rozliczenie zakupu	225 Rozrachunki z budżetami
12300,- (c)	a) 10 000,-	b) 2300,-

- 16) nieodpłatne przyjęcie pozostałych środków trwałych 18 000,-

760 Pozostałe przychody operacyjne	013 Pozostałe środki trwałe
18 000,-	Sp x 18 000,-

17) nieodpłatne przekazanie pozostałych środków trwałych 3 500,-

- a) wartość początkowa 3 500,-
- b) dotychczasowe umorzenie 1 500,-
- c) wartość netto 2 000,-

<p>013 Pozostałe środki trwałe</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Sp x 3 500,- (a)</p>	<p>800 Fundusz jednostki</p> <hr/> <p style="text-align: center;">c) 2 000,- Sp x</p>	<p>072 Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych</p> <hr/> <p style="text-align: center;">b) 1 500,- Sp x</p>
--	---	---

18) przyjęcie pozostałych środków trwałych po zakończeniu ich montażu lub modernizacji 8 000,-

<p>080 Środki trwałe w budowie</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Sp x 8 000,-</p>	<p>013 Pozostałe środki trwałe</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Sp x 8 000,-</p>
--	--

19) planowe zużycie pozostałych środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych 3000,-

<p>401 Zużycie materiałów i energii</p> <hr/> <p style="text-align: center;">3 000,-</p>	<p>072 Umorzenie pozostałych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych</p> <hr/> <p style="text-align: center;">Sp x 3 000,-</p>
--	--

20) otrzymana faktura z tytułu zakupu wartości niematerialnych i prawnych

- a) wartość netto faktury 2 000,-
- b) naliczony podatek VAT 460,-
- c) wartość brutto (kwota do zapłaty) 2 460,-

<p>300 Rozliczenie zakupu</p> <hr/> <p style="text-align: center;">a) 2 000,-</p>	<p>225 Rozrachunki z budżetami</p> <hr/> <p style="text-align: center;">b) 460,-</p>	<p>201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami</p> <hr/> <p style="text-align: center;">2 460,- (c)</p>
---	--	---

21) przyjęcie zakupionych wartości niematerialnych i prawnych 2 000,-

<p>300 Rozliczenie zakupu</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: middle;">Sp x</td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">2 000,-</td> </tr> </table>	Sp x	2 000,-	<p>020 Wartości niematerialne i prawne</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: middle;">Sp x</td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">2 000,-</td> </tr> </table>	Sp x	2 000,-
Sp x	2 000,-				
Sp x	2 000,-				

22) wyksięgowanie dotychczasowego umorzenia sprzedanych, nieodpłatnie przekazanych lub likwidowanych wartości niematerialnych i prawnych 300,-

<p>020 Wartości niematerialne i prawne</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: middle;">Sp x</td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">300,-</td> </tr> </table>	Sp x	300,-	<p>071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">300,-</td> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: middle;">Sp x</td> </tr> </table>	300,-	Sp x
Sp x	300,-				
300,-	Sp x				

23) wartość netto (bieżąca) sprzedanych, przekazanych nieodpłatnie lub likwidowanych wartości niematerialnych i prawnych 1 700,-

<p>020 Wartości niematerialne i prawne</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: middle;">Sp x</td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">1 700,-</td> </tr> </table>	Sp x	1 700,-	<p>800 Fundusz jednostki</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">1 700,-</td> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: middle;">Sp x</td> </tr> </table>	1 700,-	Sp x
Sp x	1 700,-				
1 700,-	Sp x				

24) wartość otrzymanych nieodpłatnie wartości niematerialnych i prawnych 500,-

<p>020 Wartości niematerialne i prawne</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: middle;">Sp x</td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">500,-</td> </tr> </table>	Sp x	500,-	<p>800 Fundusz jednostki</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: middle;">Sp x</td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">500,-</td> </tr> </table>	Sp x	500,-
Sp x	500,-				
Sp x	500,-				

25) trwała utrata wartości długoterminowych aktywów finansowych 2 000,-

<p>073 Odpisy aktualizujące długoterminowe aktywa finansowe</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: center; vertical-align: middle;">2 000,-</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	2 000,-		<p>751 Koszty finansowe</p> <hr/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">2 000,-</td> <td style="width: 50%;"></td> </tr> </table>	2 000,-	
2 000,-					
2 000,-					

26) spadek trwałej utraty wartości do pierwotnej ceny nabycia długoterminowych aktywów finansowych 1 800,-

073 Odpisy aktualizujące
długoterminowe aktywa
finansowe

1 800,-	
---------	--

750 Przychody finansowe

	1 800,-
--	---------

27) wzrost wartości długoterminowych aktywów finansowych powyżej pierwotnej ich ceny nabycia 500,-

030 Długoterminowe aktywa
finansowe

Sp x 500,-	
---------------	--

800 Fundusz jednostki

	Sp x 500,-
--	---------------

28) kapitalizowane odsetki od posiadanych obligacji 10 000,-

030 Długoterminowe aktywa
finansowe

Sp x 10 000,-	
------------------	--

750 Przychody finansowe

	10 000,-
--	----------

29) wpływ środków na wydatki inwestycyjne jednostki budżetowej (ujęte w planie wydatków) 200 000,-

223 Rozliczenie wydatków
budżetowych

	200 000,-
--	-----------

130 Rachunek bieżący
jednostki

Sp x 200 000,-	
-------------------	--

30) zapłata za faktury inwestycyjne 50 000,-

130 Rachunek bieżący
jednostki

Sp x 50 000,-	
------------------	--

201 Rozrachunki z odbiorcami
i dostawcami

50 000,-	Sp x
----------	------

31) wartość faktur otrzymanych za roboty inwestycyjne oraz za zakup maszyn i urządzeń inwestycyjnych 180 000,-

080 Środki trwałe w budowie	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
Sp x 180 000,-	180 000,-

32) przyjęcie środków trwałych do użytkowania po zakończeniu ich budowy lub montażu 250 000,-

080 Środki trwałe w budowie	011 Środki trwałe
Sp x 250 000,-	Sp x 250 000,-

33) przeniesienie zrealizowanych wydatków budżetowych 500 000,-

223 Rozliczenie wydatków budżetowych	800 Fundusz jednostki
500 000,-	Sp x 500 000,-

34) przeksięgowanie równowartości zrealizowanych wydatków na środki trwałe w budowie 250 000,-

800 Fundusz jednostki	810 Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje
Sp x 250 000,-	250 000,-

35) przeniesienie zrealizowanych wydatków na środki trwałe w budowie na koniec roku obrotowego 250 000,-

800 Fundusz jednostki	810 Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje
250 000,-	Sp x 250 000,-

36) wpłata środków na inwestycje realizowane z dochodów własnych 300 000,-

700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia 760 Pozostałe przychody operacyjne 201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami 240 Pozostałe rozrachunki	132 Rachunek dochodów samorządowych jednostek budżetowych
300 000,-	Sp x 300 000,-

37) przesięgowanie równowartości środków trwałych w budowie sfinansowanych z dochodów własnych 300 000,-

800 Fundusz jednostki	810 Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje
Sp x 300 000,-	300 000,-

38) wpłata środków na finansowanie inwestycji zleconej do rozliczenia efektami 140 000,-

240 Pozostałe rozrachunki	139 Inne rachunki bankowe
140 000,-	Sp x 140 000,-

39) naliczone odsetki od otrzymanych sum na zlecenie 5 000,-

240 Pozostałe rozrachunki	139 Inne rachunki bankowe
5 000,-	Sp x 5 000,-

40) zwrot współinwestorom niewykorzystanych środków 30 000,-

240 Pozostałe rozrachunki	139 Inne rachunki bankowe
30 000,-	Sp x 30 000,-

41) przekazanie efektów środków trwałych w budowie realizowanych z sum na zlecenie 110 000,-

080 Środki trwałe w budowie	240 Pozostałe rozrachunki
Sp x 110 000,-	110 000,-

42) wpływ środków na inwestycje wspólne 300 000,-

240 Pozostałe rozrachunki	139 Inne rachunki bankowe
300 000,-	Sp x 300 000,-

43) przyjęcie środka trwałego do użytkowania w jednostce budżetowej 500 000,-

080 Środki trwałe w budowie	011 Środki trwałe
Sp x 500 000,-	Sp x 500 000,-

2. Księgowe ujęcie obrotu gotówkowego i bezgotówkowego

Obrót gotówkowy obejmuje wpłaty i wypłaty środków pieniężnych. W praktyce stosowany jest najczęściej do dokonywania określonych płatności, np: wypłaty wynagrodzeń czy wypłaty zaliczek na podróże służbowe lub zakupy dla jednostki.

Obrót bezgotówkowy, który dominuje we współczesnym obrocie pieniężnym, to operacje dokonywane między jednostkami za pośrednictwem i pod kontrolą banku. Polega on na dokonywaniu przelewów między rachunkami bankowymi dłużnika i wierzyciela.

We współczesnym obrocie pieniężnym dominuje obrót bezgotówkowy. Poniżej przedstawiono konta, na których rejestruje się główne operacje obrotu środkami pieniężnymi w jednostkach budżetowych.

Konta zespołu 1 obejmują również krótkoterminowe papiery wartościowe. Są to dokumenty stwierdzające prawa majątkowe przysługujące ich właścicielom.

Zespół 1 „Środki pieniężne i rachunki bankowe”

101 Kasa

130 Rachunek bieżący jednostki

131 Rachunek bieżący samorządowych zakładów budżetowych

132 Rachunki dochodów własnych jednostek budżetowych

134 Kredyty bankowe

135 Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia

137 Rachunki środków funduszy pomocowych

138 Rachunki środków na prefinansowanie

139 Inne rachunki bankowe

140 Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne

Syntetyczne ujęcie operacji przeprowadzanych na kontach zespołu 1 prezentuje wzór 2, a szczegółową ewidencję powyższych operacji zilustrowano przykładami 1-12.

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		Konta zespołu 1			
	1			761 Pozostałe koszty operacyjne	
	2		7		
750 Przychody finansowe	3		8	760 Pozostałe przychody operacyjne	
751 Koszty finansowe	4		9	221 Należności z tytułu dochodów budżetowych	
810 Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje	5		10	225 Rozrachunki z budżetami	
	6		11	229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne	
			12	231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	

Wzór 2. Księgowe ujęcie obrotu gotówkowego i bezgotówkowego jednostek budżetowych.

Treść operacji:

- 1) wpłata należności przez odbiorcę;
- 2) spłata zobowiązań wobec dostawców;
- 3) sprzedaż papierów wartościowych według ceny sprzedaży, otrzymane odsetki od lokat, dodatnie różnice kursowe;
- 4) wyksięgowanie sprzedanych papierów wartościowych według ich cen nabycia, zapłacone odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek, ujemne różnice kursowe;
- 5) dotacje otrzymane z budżetu;
- 6) zwrot niewykorzystanych dotacji;
- 7) zapłacone kary i grzywny, przekazane darowizny;
- 8) otrzymane darowizny, kary, grzywny, odszkodowania;
- 9) wpłata należności z tytułu dochodów budżetowych;
- 10) spłata zobowiązań podatkowych;
- 11) wpłata składek z tytułu ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych;
- 12) wypłata wynagrodzeń.

PRZYKŁADY EWIDENCJI GŁÓWNYCH OPERACJI UJMOWANYCH NA KONTACH ZESPOŁU 1 „ŚRODKI PIENIĘŻNE”

- 1) spłata należności przez kontrahenta 61 500,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		Konta zespołu 1	
Sp x	61 500,-	Sp x	61 500,-

- 2) spłata zobowiązań wobec kontrahentów 49 200,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		Konta zespołu 1	
49 200,-	Sp x	Sp x	49 200,-

- 3) sprzedaż papierów wartościowych po cenie sprzedaży, naliczone odsetki od lokat 30 000,-

750 Przychody finansowe		Konta zespołu 1	
	30 000,-	Sp x	30 000,-

- 4) wyksięgowanie sprzedanych papierów wartościowych według ceny zakupu, zapłacone odsetki od przeterminowanych zobowiązań 27 000,-

751 Koszty finansowe	140 Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne
27 000,-	Sp x 27 000,-

- 5) otrzymane dotacje 700 000,-

810 Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje	130 Rachunek bieżący jednostki
700 000,-	Sp x 700 000,-

- 6) zwrot niewykorzystanych dotacji 100 000,-

810 Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje	130 Rachunek bieżący jednostki
100 000,-	Sp x 100 000,-

- 7) przekazane darowizny, zapłacone kary, odszkodowania i inne opłaty sankcyjne (z wyjątkiem karnych odsetek) 80 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki	761 Pozostałe koszty operacyjne
Sp x 80 000,-	80 000,-

8) otrzymane darowizny, kary, grzywny i odszkodowania 50 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki		760 Pozostałe przychody operacyjne	
<hr/>		<hr/>	
Sp x			50 000,-
50 000,-			

9) przelew należności z tytułu dochodów budżetowych 800 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki		221 Należności z tytułu dochodów budżetowych	
<hr/>		<hr/>	
Sp x		Sp x	800 000,-
800 000,-			

10) spłata zobowiązań podatkowych 12 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki		225 Rozrachunki z budżetami	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	12 000,-	12 000,-	Sp x

11) spłata zobowiązań z tytułu naliczonych składek ubezpieczeń społecznych i zdrowotnych 40 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki		229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	40 000,-	40 000,-	Sp x

12) wypłata wynagrodzeń 150 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki		231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	150 000,-	150 000,-	Sp x

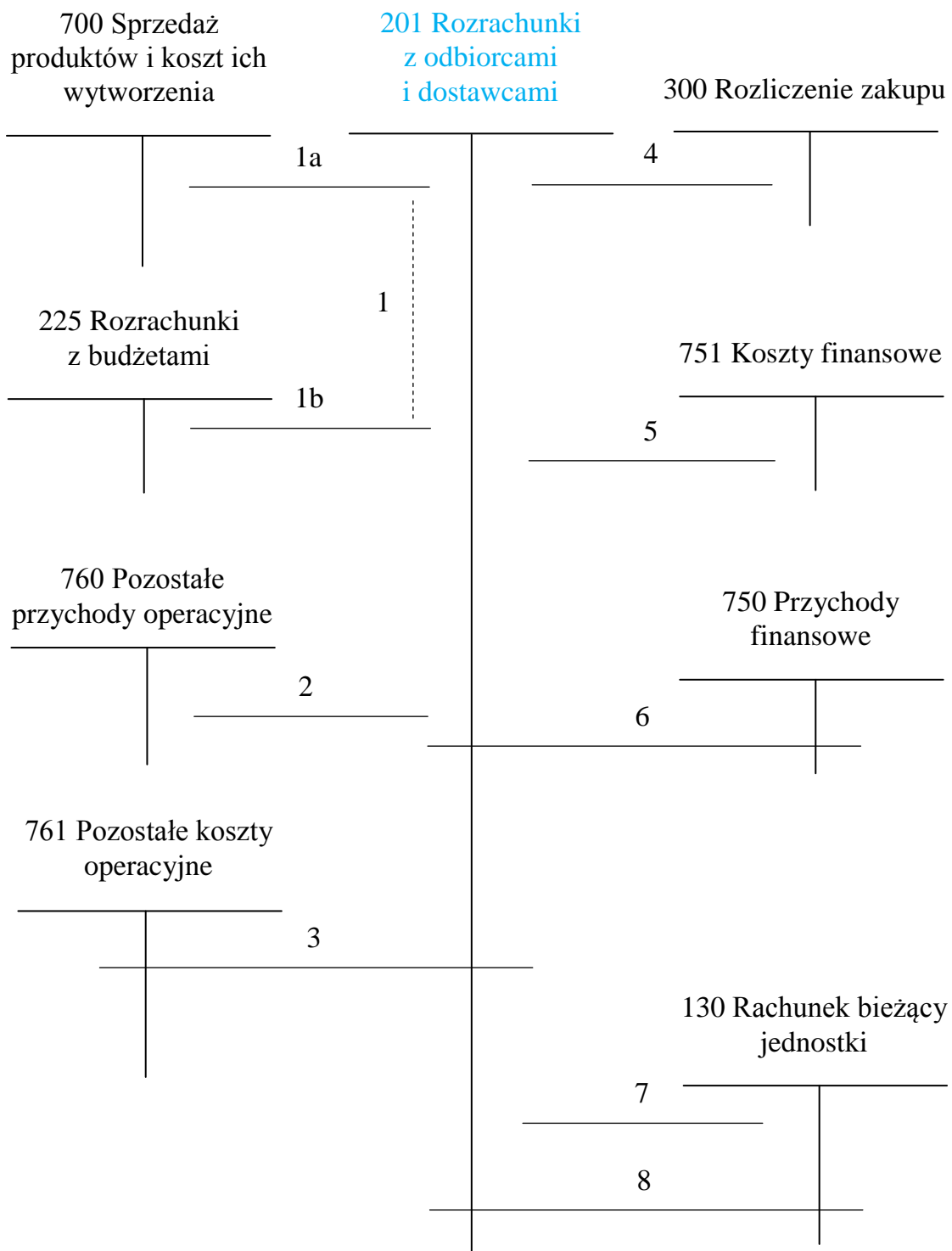
3. Główne typy i ewidencja rozrachunków w jednostkach budżetowych

Rozrachunki to płatności odroczone w czasie. Obejmują: należności i zobowiązania. Rejestruje się je na kontach aktywno-pasywnych. Różnorodność rozrachunków ujęto w jednolite grupy, które, w jednostkach budżetowych, ewidencjonuje się na poniżej wymienionych kontach.

Zespół 2 „Rozrachunki i roszczenia”

- 201 Rozrachunki z odbiorcami i z dostawcami
- 221 Należności z tytułu dochodów budżetowych
- 222 Rozliczenie dochodów budżetowych
- 223 Rozliczenie wydatków budżetowych
- 224 Rozliczenie udzielonych dotacji budżetowych
- 225 Rozrachunki z budżetami
- 226 Długoterminowe należności budżetowe
- 227 Rozliczenie dochodów ze środków funduszy pomocowych
- 228 Rozliczenie wydatków ze środków funduszy pomocowych
- 229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne
- 231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń
- 234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami
- 240 Pozostałe rozrachunki
- 257 Należności z tytułu prefinansowania
- 268 Zobowiązania z tytułu prefinansowania
- 290 Odpisy aktualizujące należności

Syntetyczne ujęcie operacji przeprowadzanych na kontach zespołu 2 prezentuje wzór 3, a szczegółową ewidencję powyższych operacji zilustrowano przykładami 1-54.

Wzór 3. Ewidencja typowych operacji z zakresu rozrachunków z odbiorcami i dostawcami.

Treść operacji:

- 1) wartość brutto wystawionej faktury z tytułu sprzedaży produktów pracy:
 - a) wartość netto faktury,
 - b) należny podatek VAT;
- 2) należności z tytułu kar i odszkodowań w działalności operacyjnej;
- 3) naliczone kary i odszkodowania przez dostawców;
- 4) otrzymana faktura brutto;
- 5) naliczone odsetki z tytułu zwłoki w zapłacie zobowiązań;
- 6) naliczone odsetki z tytułu zwłoki w spłacie należności;
- 7) spłata należności przelewem;
- 8) spłata zobowiązań przelewem.

PRZYKŁADY EWIDENCJI GŁÓWNYCH OPERACJI UJMOWANYCH NA KONTACH ZESPOŁU 2 „ROZRACHUNKI I ROSZCZENIA”

- 1) otrzymane faktury za dostawy i usługi

- a) wartość netto faktury 20 000,-
- b) naliczony podatek VAT 4 600,-
- c) wartość brutto faktury (kwota do zapłaty) 24 600,-

300 Rozliczenie zakupu	225 Rozrachunki z budżetami	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
a) 20 000,-	b) 4600,-	24 600,- (c)

- 2) wystawione faktury z tytułu sprzedaży dostaw i usług

- a) wartość netto faktury 30 000,-
- b) należny podatek VAT 6 900,-
- c) wartość brutto faktury 36 900,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia	225 Rozrachunki z budżetami
c) 36 900,-	30 000,- (b)	6 900,- (c)

3) zapłata przelewem należności od odbiorców 36 900,-

130 Rachunek bieżący jednostki	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
Sp x 36 900,-	Sp x 36 900,-

4) spłata przelewem zobowiązań wobec dostawców 24 600,-

130 Rachunek bieżący jednostki	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
Sp x 24 600,-	24 600,- Sp x

5) należności z tytułu naliczonych kar i odszkodowań 8 000,-

760 Pozostałe przychody operacyjne	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
8 000,-	Sp x 8 000,-

6) wyksięgowanie zobowiązań przedawnionych i umorzonych 20 000,-

760 Pozostałe przychody operacyjne	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
20 000,-	20 000,- Sp x

7) naliczone odsetki za zwłokę w zapłacie należności 1 700,-

750 Przychody finansowe	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
1 700,-	Sp x 1 700,-

8) naliczone odsetki z tytułu przeterminowanych zobowiązań 2 500,-

751 Koszty finansowe	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
2 500,-	Sp x 2 500,-

9) wyksięgowanie nieściągalnych należności 6 150,-

761 Pozostałe koszty operacyjne	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
6 150,-	Sp x 6 150,-

10) naliczone kary i odszkodowania przez dostawców 900,-

761 Pozostałe koszty operacyjne	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
900,-	Sp x 900,-

11) należności jednostek budżetowych z tytułu podatkowych i niepodatkowych dochodów budżetowych 200 000,-

720 Przychody z tytułu dochodów budżetowych	221 Należności z tytułu dochodów budżetowych
200 000,-	Sp x 200 000,-

12) naliczone odsetki za zwłokę w zapłacie należności z tytułu dochodów budżetowych 1300,-

720 Przychody z tytułu dochodów budżetowych	221 Należności z tytułu dochodów budżetowych
1 300,-	Sp x 1 300,-

13) przychody z tytułu sprzedanych wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych, środków trwałych w budowie, materiałów 120 000,-

760 Pozostałe przychody operacyjne	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
120 000,-	Sp x 120 000,-

14) zwroty dochodów budżetowych nienależnie wpłaconych lub orzeczonych do zwrotu 50 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki	221 Należności z tytułu dochodów budżetowych
Sp x 50 000,-	50 000,-

15) zaliczenie do zwrotu nierozliczonej dotacji 100 000,-

224 Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich	221 Należności z tytułu dochodów budżetowych
100 000,-	100 000,-

16) wpłata należności z tytułu przypisanych dochodów budżetowych 500 000,-

221 Należności z tytułu dochodów budżetowych	130 Rachunek bieżący jednostki
Sp x 500 000,-	Sp x 500 000,-

17) przelew z jednostki budżetowej na rachunek bieżący budżetu państwa lub budżetu JST pobranych przez jednostkę budżetową dochodów budżetowych 300 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki	222 Rozliczenie dochodów budżetowych
Sp x	300 000,-
300 000,-	Sp x

18) przeniesienie sumy zrealizowanych dochodów budżetowych 2 000 000,-

222 Rozliczenie dochodów budżetowych	800 Fundusz jednostki
2 000 000,-	2 000 000,-
Sp x	Sp x

19) wpływ środków budżetowych z budżetu państwa lub z rachunku budżetu JST na pokrycie wydatków państwowych lub samorządowych jednostek budżetowych 300 000,-

223 Rozliczenie wydatków budżetowych	130 Rachunek bieżący jednostki
300 000,-	Sp x
Sp x	300 000,-

20) przelewy środków budżetowych dla dysponentów niższego szczebla na pokrycie ich wydatków budżetowych 100 000,-

223 Rozliczenie wydatków budżetowych	130 Rachunek bieżący jednostki
100 000,-	Sp x
Sp x	100 000,-

21) zwroty niewykorzystanych środków na wydatki budżetowe od dysponentów niższego szczebla 11 000,-

223 Rozliczenie wydatków budżetowych	130 Rachunek bieżący jednostki
11 000,-	Sp x 11 000,-

22) przeniesienie zrealizowanych wydatków budżetowych 200 000,-

223 Rozliczenie wydatków budżetowych	800 Fundusz jednostki
200 000,-	Sp x 200 000,-

23) przelew dotacji budżetowych 450 000,-

224 Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich	130 Rachunek bieżący jednostki
450 000,-	Sp x 450 000,-

24) zwrot niewykorzystanej dotacji w roku jej przekazania 50 000,-

224 Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich	130 Rachunek bieżący jednostki
50 000,-	Sp x 50 000,-

25) naliczony podatek VAT nie podlegający odliczeniu 46 000,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		403 Podatki i opłaty	
<hr/>		<hr/>	
	46 000,-	46 000,-	

26) podatek VAT naliczony podlegający odliczeniu od VAT-u należnego 92 000,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		225 Rozrachunki z budżetami	
<hr/>		<hr/>	
	92 000,-	92 000,-	

27) podatek VAT należny przy sprzedaży 9 200,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		225 Rozrachunki z budżetami	
<hr/>		<hr/>	
9 200,-			9 200,-

28) VAT należny od przekazanych darowizn 1 610,-

761 Pozostałe koszty operacyjne		225 Rozrachunki z budżetami	
<hr/>		<hr/>	
1 610,-			1 610,-

29) zwrot na rachunek bankowy podatku naliczonego VAT 6 900,-

225 Rozrachunki z budżetami		130 Rachunek bieżący jednostki	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	6 900,-	Sp x	6 900,-

30) naliczone podatki cła i opłaty obciążające koszty: środków trwałych w budowie (080), działalności podstawowej (403), fundusze (851,853) 162 000,-

		080 Środki trwale w budowie	
		403 Podatki i opłaty	
		851 Zakładowy fundusz świadczeń	
		socjalnych	
225 Rozrachunki z budżetami		853 Fundusze celowe	
<hr/>		<hr/>	
	162 000,-	162 000,-	

31) ewidencja listy płac brutto pracowników podstawowej działalności operacyjnej 300 000,-

231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń		404 Wynagrodzenia	
<hr/>		<hr/>	
	300 000,-	300 000,-	

32) lista płac brutto pracowników działalności inwestycyjnej 100 000,-

231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń		080 Środki trwale w budowie	
<hr/>		<hr/>	
	100 000,-	100 000,-	

33) lista płac brutto pracowników działalności socjalnej i działalności finansowanej z funduszy celowych 40 000,-

231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń		851 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	
		853 Fundusze celowe	
<hr/>		<hr/>	
	40 000,-	40 000,-	

34) wynagrodzenia finansowane z otrzymanych sum na zlecenie 72 000,-

231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń		240 Pozostałe rozrachunki	
	72 000,-	72 000,-	

35) naliczone składki obciążające pracodawcę odprowadzane do ZUS i do PFRON 61 200,-

229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne		405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	
	61 200,-	61 200,-	

36) naliczone składki ZUS obciążające pracownika 41 130,-

231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń		229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne	
41 130,-	Sp x	41 130,-	

37) dobrowolne potrącenia z listy płac brutto, np.: z tytułu dobrowolnych ubezpieczeń, składek do kasy zapomogowo-pożyczkowej 32 000,-

231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń		240 Pozostałe rozrachunki	
32 000,-	Sp x	32 000,-	

38) podatek dochodowy od osób fizycznych 57 000,-

231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń		225 Rozrachunki z budżetami	
57 000,-	Sp x	57 000,-	

39) zasiłki chorobowe i rodzinne ujęte w listach płac 52 000,-

231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne
Sp x 52 000,-	52 000,-

40) przelewy składek do ZUS i do PFRON w jednostkach budżetowych 61 200,-

130 Rachunek bieżący jednostki	229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne
Sp x 61 200,-	61 200,- Sp x

41) przelew wynagrodzeń na rachunki bankowe pracowników jednostek budżetowych ze środków na wydatki budżetowe 240 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki	231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń
Sp x 240 000,-	240 000,- Sp x

42) przelew wynagrodzeń netto na rachunki bankowe pracowników jednostek budżetowych z dochodów własnych 53 000,-

132 Rachunek dochodów samorządowych jednostek budżetowych	231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń
Sp x 53 000,-	53 000,- Sp x

43) przelewy wynagrodzeń dla pracowników jednostek budżetowych z funduszu socjalnego i funduszy celowych 14 000,-

135 Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia		231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	
Sp x	14 000,-	14 000,-	Sp x

44) przelewy wynagrodzeń dla pracowników jednostki budżetowej finansowanych z sum na zlecenie 10 000,-

139 Inne rachunki bankowe		231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	
Sp x	10 000,-	10 000,-	Sp x

45) odpisanie przedawnionych zobowiązań z tytułu naliczonych wynagrodzeń brutto 18 000,-

760 Pozostałe przychody operacyjne		231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	
	18 000,-	18 000,-	Sp x

46) wpływ na rachunek bankowy z budżetu środków europejskich na finansowanie wydatków tego budżetu 500 000,-

228 Rozliczenie środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi		137 Rachunek środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi	
	500 000,-	Sp x	500 000,-

47) zwroty środków europejskich 130 000,-

228 Rozliczenie środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi	137 Rachunek środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi
130 000,-	Sp x 130 000,-

48) przeksięgowanie zrealizowanych wydatków z budżetu środków europejskich 370 000,-

228 Rozliczenie środków pochodzących ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi	800 Fundusz jednostki
370 000,-	Sp x 370 000,-

49) wypłaty pracownikom zaliczek np.: na podróże służbowe, zakupy dla jednostki budżetowej 3 500,-

101 Kasa	234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami
Sp x 3 500,-	3 500,-

50) rozliczenie pobranej przez pracownika zaliczki obciążającej koszty działalności podstawowej 1 700,-

401 Zużycie materiałów i energii 409 Pozostałe koszty rodzajowe	234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami
700,-	Sp x 700,-

51) rozliczenie pobranej przez pracownika zaliczki obciążającej fundusze socjalne lub celowe 2 000,-

851 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 853 Fundusze celowe	234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami
2 000,-	Sp x 2 000,-

52) rozliczenie pobranej przez pracownika zaliczki obciążającej koszty środków trwałych w budowie 700,-

080 Środki trwale w budowie	234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami
Sp x 700,-	Sp x 700,-

53) rozliczenie pobranej przez pracownika zaliczki obciążającej zapasy, np.: materiałów 2 400,-

310 Materiały	234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami
Sp x 2 400,-	Sp x 2 400,-

54) obciążenie pracownika z tytułu zawinionego niedoboru 2 200,-

234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami	240 Pozostałe rozrachunki
2 200,-	Sp x 2 200,-

4. Dekretacja głównych operacji z zakresu obrotu materiałowego i towarowego

Materiały i towary

Materiały to głównie składniki nabywane przez jednostkę w celu ich przetworzenia. Obejmują zatem głównie surowce, lecz zalicza się do nich także: opakowania, paliwa, energię, części maszyn i urządzeń, środki czystości, materiały administracyjno-biurowe. Specyficzną cechą materiałów jest ich jednorazowe zużycie, czyli zużywają się w jednym cyklu produkcyjnym.

Towary to składniki zakupione w celu dalszej odsprzedaży.

Obrót materiałowy i towarowy ujęto na kontach Zespołu „3” Materiały i towary. Specyficznym kontem w tym zespole jest Rozliczenie zakupu. Pośredniczy ono w ewidencji głównych dowodów zakupu, czyli otrzymanych faktur oraz dowodów przyjęcia dostaw. Główną funkcją konta Rozliczenie zakupu jest umożliwienie rozliczenia każdej transakcji zakupu. Na koniec okresu sprawozdawczego konto Rozliczenie zakupu może wykazać dwa salda:

- debetowe, gdy otrzymano fakturę nieopartą dostawą. Są to dostawy w drodze, podane do aktywów,
- kredytowe, gdy otrzymano dostawę nieopartą fakturą. Są to dostawy niefakturowane podawane do pasywów.

Zespół 3 „Materiały i towary”

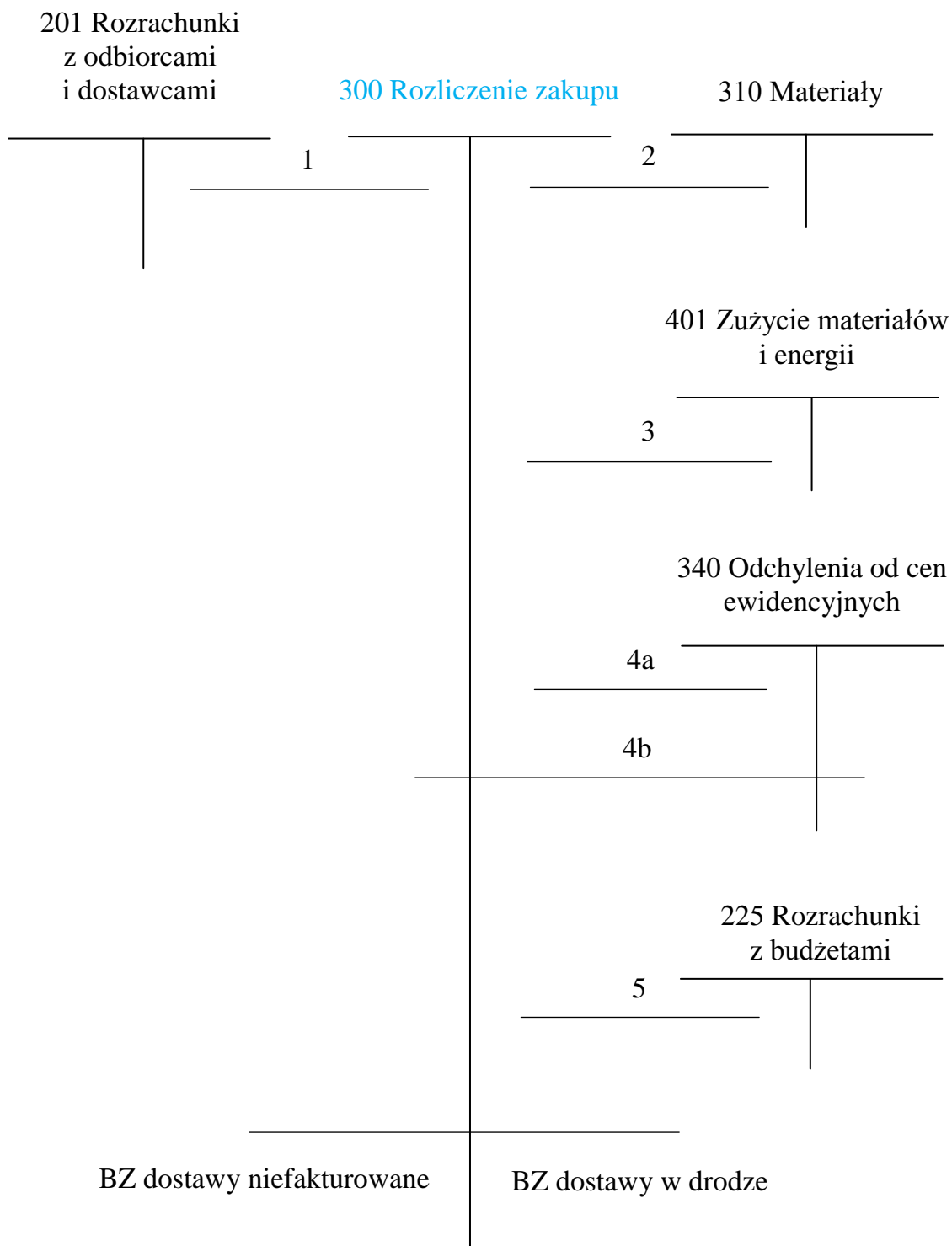
300 Rozliczenie zakupu

310 Materiały

330 Towary

340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów

Syntetyczne ujęcie operacji przeprowadzanych na kontach zespołu 3 prezentuje wzór 4, a szczegółową ewidencję powyższych operacji zilustrowano przykładami 1-18.

Treść operacji:

- 1) otrzymana faktura brutto (łącznie z naliczonym VAT-em);
- 2) przyjęcie zakupionych materiałów według stałych cen ewidencyjnych;
- 3) wyksięgowanie kosztów zakupu zafakturowanych przez dostawcę, np.: kosztów jednorazowych opakowań (401 Zużycie materiałów i energii), kosztów transportu (402 Usługi obce);
- 4) wyksięgowanie odchyleń:
 - a) debetowych,
 - b) kredytowych;
- 5) wyksięgowanie z faktury dostawcy naliczonego podatku VAT podlegającego w całości odliczeniu od VAT należnego w bieżącym okresie sprawozdawczym.

PRZYKŁADY EWIDENCJI GŁÓWNYCH OPERACJI UJMOWANYCH NA KONTACH ZESPOŁU 3 „MATERIAŁY I TOWARY”

- 1) otrzymana faktura z tytułu zakupu materiałów

a) wartość netto faktury	40 000,-
b) naliczony podatek VAT	9 200,-
c) wartość brutto faktury	49 200,-

300 Rozliczenie zakupu	225 Rozrachunki z budżetami	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
a) 40 000,-	b) 9 200,-	49 200,- (c)

- 2) przyjęcie zakupionych materiałów według rzeczywistej ceny zakupu lub według stałej ceny ewidencyjnej 40 000,-

300 Rozliczenie zakupu	310 Materiały
40 000,-	Sp x 40 000,-

3) wyksięgowanie zafakturowanych przez dostawców kosztów zakupu 1 200,-

<p>300 Rozliczenie zakupu</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border-right: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">1 200,-</td> </tr> </table>		1 200,-	<p>401 Zużycie materiałów i energii 402 Usługi obce 640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border-right: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">1 200,-</td> </tr> </table>		1 200,-
	1 200,-				
	1 200,-				

4) wyksięgowanie odchyłeń od cen ewidencyjnych materiałów

a) odchylenia debetowe (dodatnie)	1 300,-
b) odchylenia kredytowe (ujemne)	700,-

<p>300 Rozliczenie zakupu</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border-right: 1px solid black; text-align: right; vertical-align: middle;">b) 700,-</td> <td style="width: 50%; text-align: left; vertical-align: middle;">1 300,- (a</td> </tr> </table>	b) 700,-	1 300,- (a	<p>340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border-right: 1px solid black; text-align: left; vertical-align: middle;">a) 1 300,-</td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">700,- (b</td> </tr> </table>	a) 1 300,-	700,- (b
b) 700,-	1 300,- (a				
a) 1 300,-	700,- (b				

5) wyksięgowanie naliczonego podatku VAT podlegającego w całości odliczeniu od VAT-u należnego 4 600,-

<p>300 Rozliczenie zakupu</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border-right: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">4 600,-</td> </tr> </table>		4 600,-	<p>225 Rozrachunki z budżetami</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border-right: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">4 600,-</td> </tr> </table>		4 600,-
	4 600,-				
	4 600,-				

6) wydanie materiałów do zużycia wewnętrznego 15 000,-

<p>310 Materiały</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border-right: 1px solid black; text-align: right; vertical-align: middle;">Sp x</td> <td style="width: 50%; text-align: left; vertical-align: middle;">15 000,-</td> </tr> </table>	Sp x	15 000,-	<p>401 Zużycie materiałów i energii</p> <hr style="border: 0.5px solid black;"/> <table style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td style="width: 50%; border-right: 1px solid black; height: 20px;"></td> <td style="width: 50%; text-align: right; vertical-align: middle;">15 000,-</td> </tr> </table>		15 000,-
Sp x	15 000,-				
	15 000,-				

7) wydanie materiałów sprzedanych 18 000,-

310 Materiały		761 Pozostałe koszty operacyjne	
Sp x	18 000,-	18 000,-	

8) wystawiona faktura z tytułu sprzedanych materiałów

a) wartość netto faktury	20 000,-
b) należny podatek VAT	4 600,-
c) wartość brutto faktury	24 600,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	760 Pozostałe przychody operacyjne	225 Rozrachunki z budżetami
c) 24 600,-	20 000,- (a	4 600,- (b

9) wyksięgowanie odchyleń przypadających na zużyte materiały

a) odchylenia debetowe	420,-
b) odchylenia kredytowe	200,-

340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów	401 Zużycie materiałów i energii
b) 200,-	a) 420,-
420,- (a	200,- (b

10) wyksięgowanie odchyleń przypadających na sprzedane materiały

a) odchylenia debetowe	380,-
b) odchylenia creditowe	600,-

340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów	761 Pozostałe koszty operacyjne
b) 600,-	a) 380,-
380,- (a	600,- (b

11) faktura VAT za zakupione towary

a) wartość netto faktury	94 500,-
b) naliczony podatek VAT	21 735,-
c) wartość brutto faktury	116 235,-

300 Rozliczenie zakupu	225 Rozrachunki z budżetami	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
a) 94 500,-	b) 21 735,-	116 235,- (c)

12) przyjęcie zakupionych towarów według ceny ewidencyjnej ustalonej na poziomie ceny sprzedaży brutto 129 150,-

300 Rozliczenie zakupu	330 Towary
129 150,-	129 150,-

13) wyksięgowanie zarezerwowanej marży 10 500,-

300 Rozliczenie zakupu	340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów
10 500,-	10 500,-

14) wyksięgowanie zarezerwowanego należnego VAT-u 24 150,-

300 Rozliczenie zakupu	340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów
24 150,-	24 150,-

Analityka do konta 340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów (operacja 13) i 14))

341 Odchylenia od cen
ewidencyjnych towarów
z tytułu zarezerwowanej
marży

	10 500,-
--	----------

342 Odchylenia od cen
ewidencyjnych towarów
z tytułu zarezerwowanego
należnego VAT

	24 150,-
--	----------

15) utarg ze sprzedaży towarów

a) wartość netto utargu	70 000,-
b) należny (zrealizowany) VAT	16 100,-
c) wartość brutto utargu	86 100,-

730 Sprzedaż towarów
i wartość ich zakupu

225 Rozrachunki
z budżetami

201 Rozrachunki
z odbiorcami
i dostawcami

	70 000,- (a)		16 100,- (b)	c) 86 100,-
--	--------------	--	--------------	-------------

16) wydanie sprzedanych towarów (według stałej ceny ewidencyjnej) 86 100,-

330 Towary

	86 100,-
Sp x	

730 Sprzedaż towarów
i wartość ich zakupu

	86 100,-
--	----------

17) wyksięgowanie odchyłeń przypadających na sprzedane towary z tytułu marży
7 000,-

340 Odchylenia od cen
ewidencyjnych materiałów
i towarów

	7 000,-
--	---------

730 Sprzedaż towarów
i wartość ich zakupu

	7 000,-
--	---------

18) wyksięgowanie odchyleń przypadających na sprzedane towary z tytułu należnego podatku VAT 16 100,-

340 Odchylenia od cen
ewidencyjnych materiałów
i towarów

16 100,-

730 Sprzedaż towarów
i wartość ich zakupu

16 100,-

Analityka do konta 340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów (operacje 17) i 0)

341 Odchylenia od cen
ewidencyjnych towarów z tytułu
zarezerwowanej marży

70 000,-

342 Odchylenia od cen
ewidencyjnych towarów z tytułu
zarezerwowanego należnego VAT

16 100,-

5. Ewidencja kosztów według rodzajów

Koszty według rodzajów i ich rozliczenie

Koszt to wyrażone w pieniądzu zużycie wszystkich czynników produkcji w celu osiągnięcia efektu gospodarczego. Podana definicja dotyczy kosztów podstawowej działalności operacyjnej. W każdej jednostce budżetowej występują też pozostałe koszty operacyjne i koszty finansowe (ujmowane na kontach zespołu 7). Koszty podstawowej działalności operacyjnej ujmowane są według różnych kryteriów klasyfikacyjnych, umożliwiających właściwy pomiar kosztów, ich dokumentację, ewidencję, sprawozdawczość, analizę i kontrolę. Podstawowym wariantem ewidencji kosztów podstawowej działalności operacyjnej są koszty według rodzajów. Ujmuje się je na niżej wymienionych kontach zespołu 4.

Zespół 4 „Koszty według rodzajów i ich rozliczenie”

400 Amortyzacja

401 Zużycie materiałów i energii

402 Usługi obce

403 Podatki i opłaty

404 Wynagrodzenia

405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

409 Pozostałe koszty rodzajowe

490 Rozliczenie kosztów

Syntetyczne ujęcie operacji przeprowadzanych na kontach zespołu 4 prezentuje wzór 5, a szczegółową ewidencję powyższych operacji zilustrowano przykładami 1-17.

071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych	1	400 Amortyzacja	8a
310 Materiały	2	401 Zużycie materiałów i energii	8b
201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	3	402 Usługi obce	8c
225 Rozrachunki z budżetami	4	403 Podatki i opłaty	8e
231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	5	404 Wynagrodzenia	8f
229 Pozostałe rozrachunki	6	405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	8g
234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami	7	409 Pozostałe koszty rodzajowe	8h
			860 Wynik finansowy

Wzór 5. Ewidencja kosztów według rodzajów w jednostkach budżetowych.

Treść operacji:

- 1) planowe zużycie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych;
- 2) wydanie materiałów (surowców, opakowań, części maszyn i urządzeń, paliw, środków czystości, materiałów biurowych) do zużycia wewnętrznego;
- 3) otrzymane faktury za usługi wykonane z zewnątrz;
- 4) naliczone podatki (z wyjątkiem podatku dochodowego od osób fizycznych i podatku dochodowego od osób prawnych) i opłaty lokalne;
- 5) lista płac brutto pracowników podstawowej działalności operacyjnej;
- 6) naliczone składki ubezpieczeń społecznych obciążające pracodawcę, wydatki na realizację przepisów BHP, wydatki na szkolenia pracowników, dopłaty do dojazdów do pracy;
- 7) wydatki na podróże służbowe, koszty reprezentacji i reklamy, ekwiwalenty dla pracowników (nie stanowiące wynagrodzeń i świadczeń), np.: za użytkowanie prywatnego samochodu dla celów służbowych;
- 8a-8g) przeksięgowania sald kont kosztów rodzajowych na koniec okresu sprawozdawczego (zamknięcia roczne).

PRZYKŁADY EWIDENCJI GŁÓWNYCH OPERACJI UJMOWANYCH NA KONTACH ZESPOŁU 4 „KOSZTY WEDŁUG RODZAJÓW I ICH ROZLICZENIE”

- 1) planowe zużycie przyjętych do użytkowania środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych 120 000,-

400 Amortyzacja	071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
120 000,-	Sp x 120 000,-

- 2) wartość zużytych w działalności podstawowej: surowców, opakowań, części maszyn i urządzeń, paliw, energii, środków czystości, materiałów biurowych 90 000,-

401 Zużycie materiałów i energii	310 Materiały
90 000,-	Sp x 90 000,-

3) wartość otrzymanych faktur za usługi wykonane z zewnątrz na rzecz podstawowej działalności jednostki budżetowej

a) wartość netto faktur	100 000,-
b) naliczony podatek VAT	23 000,-
c) wartość brutto faktur (kwota do zapłaty)	123 000,-

402 Usługi obce	225 Rozrachunki z budżetami	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
a) 100 000,-	b) 23 000,-	123 000,- (c)

4) naliczony podatek akcyzowy 28 000,-

403 Podatki i opłaty	225 Rozrachunki z budżetami
28 000,-	28 000,-

5) naliczony podatek od nieruchomości 15 000,-

403 Podatki i opłaty	225 Rozrachunki z budżetami
15 000,-	15 000,-

6) naliczone podatki od środków transportu i od czynności cywilnoprawnych 27 000,-

403 Podatki i opłaty	225 Rozrachunki z budżetami
27 000,-	27 000,-

7) naliczone opłaty: lokalne, skarbowe, notarialne, sądowe 8 000,-

403 Podatki i opłaty	225 Rozrachunki z budżetami
8 000,-	8 000,-

- 8) wynagrodzenia brutto dla pracowników podstawowej działalności operacyjnej
78 000,-

404 Wynagrodzenia	231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń
78 000,-	78 000,-

- 9) składki ZUS obciążające jednostkę 16 200,-

405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne
16 200,-	16 200,-

- 10) składki na Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
1 990,-

405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne
1 990,-	1 990,-

- 11) dopłaty do biletów na dojazdy do pracy, kwater, stołówek pracowniczych 2 500,-

405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami
2 500,-	2 500,-

12) koszty szkoleń finansowane przez pracodawcę

a) wartość netto otrzymanej faktury	3 000,-
b) naliczony podatek VAT	690,-
c) wartość brutto faktury	3 690,-

405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

225 Rozrachunki z budżetami

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami

a) 3 000,-

b) 690,-

3 690,- (c)

13) koszty realizacji przepisów BHP

a) wartość netto otrzymanej faktury	8 000,-
b) naliczony podatek VAT	1 840,-
c) wartość brutto faktury	9 840,-

405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia

225 Rozrachunki z budżetami

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami

a) 8 000,-

b) 1 840,-

9 840,- (c)

14) koszty krajowych i zagranicznych podróży służbowych pracowników podstawowej działalności operacyjnej 3 700,-

409 Pozostałe koszty rodzajowe

234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami

3 700,-

3 700,-

15) koszty ryczałtów dla pracowników użytkujących prywatne samochody dla celów służbowych 5 000,-

409 Pozostałe koszty rodzajowe

234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami

5 000,-

5 000,-

16) koszty ubezpieczeń majątkowych 14 000,-

409 Pozostałe koszty rodzajowe	229 Pozostałe rozrachunki publicznoprawne
14 000,-	14 000,-

17) koszty reprezentacji i reklamy

a) wartość netto otrzymanej faktury	2 000,-
b) naliczony podatek VAT	460,-
c) wartość brutto faktury	2 460,-

409 Pozostałe koszty rodzajowe	225 Rozrachunki z budżetami	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
a) 2 000,-	b) 460,-	2 460,- (c)

6. Koszty według typów działalności i ich rozliczenie

Na kontach zespołu 5 „Koszty według typów działalności i ich rozliczenie”, podobnie jak na kontach zespołu 4, ujmuje się wyłącznie koszty podstawowej działalności operacyjnej. Ewidencja kosztów według typów działalności konieczna jest, gdy rozmiary działalności jednostki oraz jej struktura organizacyjna wymagają ustalenia struktury kosztów według poszczególnych typów, rodzajów oraz miejsc działalności podstawowej jednostki budżetowej.

Zespół 5 „Koszty według typów działalności i ich rozliczenie”

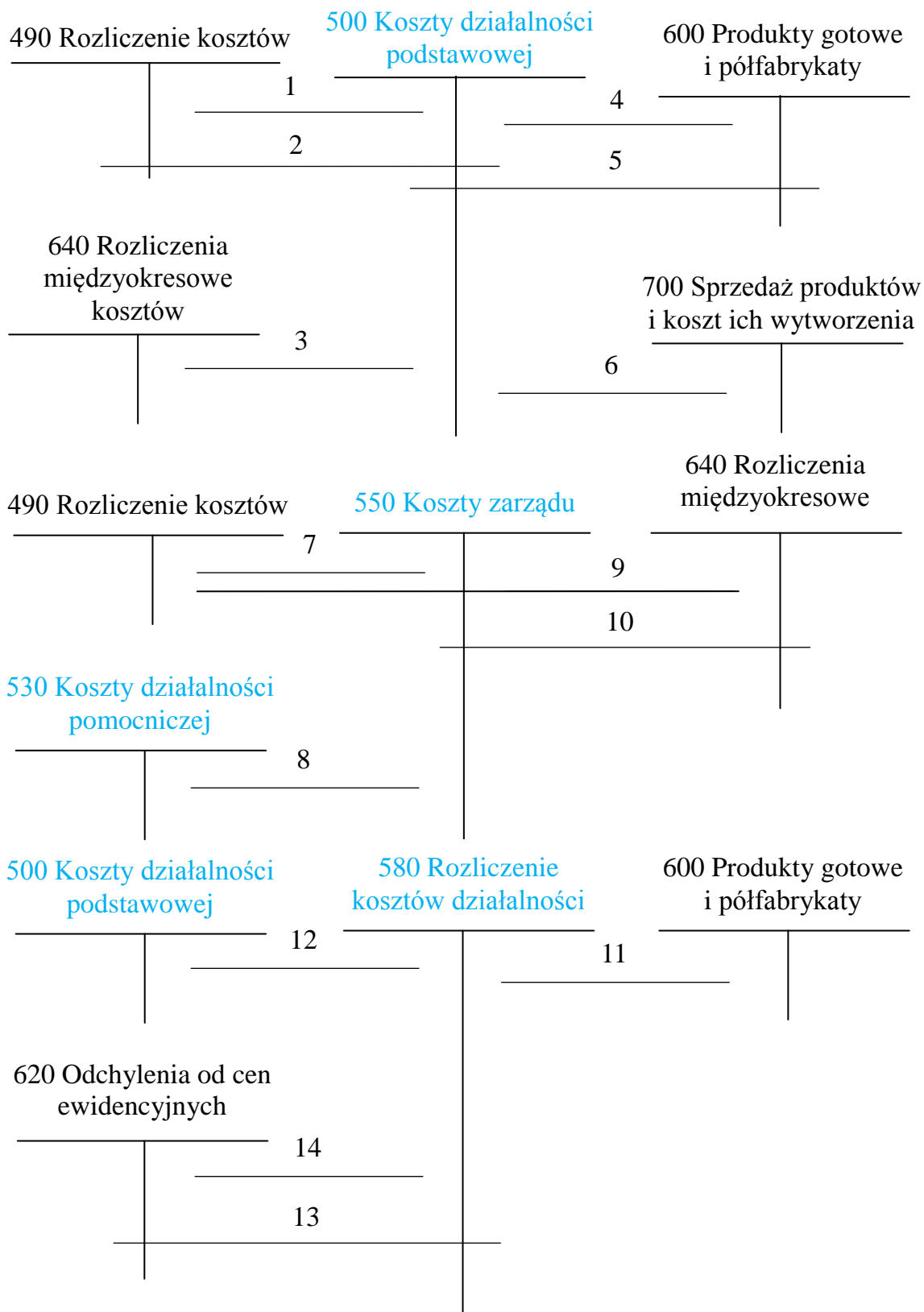
500 Koszty działalności podstawowej

530 Koszty działalności pomocniczej

550 Koszty zarządu

580 Rozliczenie kosztów działalności

Syntetyczne ujęcie operacji przeprowadzanych na kontach zespołu 5 prezentuje wzór 6, a szczegółową ewidencję powyższych operacji zilustrowano przykładami 1-8.

Wzór 6. Ewidencja kosztów według typów działalności w jednostkach budżetowych.

Treść operacji:

- 1) przeksięgowanie ujętych kosztów rodzajowych przypadających na działalność podstawową jednostki (np: zużycie materiałów, amortyzacja, wynagrodzenia pracowników);
- 2) koszty zaliczane do wyniku finansowego bieżącego okresu nie zaliczane do kosztu własnego produktów (koszty handlowe, koszty zarządu, koszty sprzedaży);
- 3) kwota kosztów rozliczanych w czasie przypadających na działalność podstawową bieżącego okresu (np. czynsze za wynajem pomieszczeń);
- 4) przyjęcie do magazynu produktów i półfabrykatów według rzeczywistego kosztu wytworzenia;
- 5) wydanie półproduktów do produkcji;
- 6) rzeczywisty koszt wytworzenia sprzedanych produktów i półproduktów;
- 7) przeksięgowanie ujętych kosztów rodzajowych przypadających na działalność zarządu (np: zużycie materiałów, amortyzacja, wynagrodzenia pracowników);
- 8) koszty świadczeń działalności pomocniczej na rzecz zarządu np: przewozy pracowników;
- 9) przeniesienie kosztów zarządu do rozliczenia w czasie, np: zapłaconych z góry czynszów za wynajem pomieszczeń biur;
- 10) kwota kosztów rozliczonych w czasie przypadająca na bieżący okres i dotycząca kosztów zarządu;
- 11) planowy koszt wytworzenia przyjętych do magazynu produktów gotowych i półfabrykatów;
- 12) rzeczywisty koszt wytworzenia produktów gotowych i półfabrykatów wycenionych pierwotnie według kosztu planowanego;
- 13) wyksięgowanie odchyleń czyli różnic między planowym a rzeczywistym kosztem wytworzenia wyrobów gotowych (odchylenia debetowe);
- 14) wyksięgowanie odchyleń czyli różnic między planowym a rzeczywistym kosztem wytworzenia wyrobów gotowych (odchylenia creditowe).

PRZYKŁADY EWIDENCJI GŁÓWNYCH OPERACJI UJMOWANYCH NA KONTACH ZESPOŁU 5 „KOSZTY WEDŁUG TYPÓW DZIAŁALNOŚCI I ICH ROZLICZENIE”

- 1) rozliczenie kosztów rodzajowych przypadających na działalność podstawową jednostki 120 000,-

490 Rozliczenie kosztów	500 Koszty działalności podstawowej
120 000,-	120 000,-

- 2) koszty rozliczane w czasie przypadające na działalność podstawową 90 000,-

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	500 Koszty działalności podstawowej
90 000,-	90 000,-

- 3) przyjęcie produktów gotowych i półproduktów do magazynu z hali produkcyjnej (według rzeczywistego kosztu wytworzenia) 50 000,-

500 Koszty działalności podstawowej	600 Produkty gotowe i półfabrykaty
Sp x 50 000,-	Sp x 50 000,-

- 4) wydanie półproduktów do produkcji 80 000,-

600 Produkty gotowe i półfabrykaty	500 Koszty działalności podstawowej
Sp x 80 000,-	80 000,-

- 5) przyjęcie do magazynu produktów gotowych i półproduktów według kosztu planowanego 70 000,-

580 Rozliczenie kosztów działalności	600 Produkty gotowe i półfabrykaty
70 000,-	70 000,-

- 6) wyksięgowanie rzeczywistego kosztu wytworzenia produktów pracy wycenionych pierwotnie według kosztu planowanego 85 000,-

500 Koszty działalności podstawowej	580 Rozliczenie kosztów działalności
85 000,-	85 000,-

- 7) wyksięgowanie odchyleń debetowych (różnic między planowanym a rzeczywistym kosztem wytworzenia) produktów pracy 15 000,-

580 Rozliczenie kosztów działalności		620 Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów	
	15 000,-	15 000,-	

- 8) wyksięgowanie odchyleń creditowych od planowanego kosztu wytworzenia produktów pracy 20 000,-

580 Rozliczenie kosztów działalności		620 Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów	
20 000,-			20 000,-

7. Ewidencja operacji z zakresu obrotu produktami pracy i rozliczeń międzyokresowych kosztów

Produkty pracy i rozliczenia międzyokresowe kosztów

Konta zespołu 6 służą do ewidencji przyjętych i wydanych wyrobów gotowych oraz półproduktów wytworzonych przez jednostkę. Na kontach tych ujmuje się też bierne i czynne rozliczenia międzyokresowe kosztów.

Produkty to wytworzone przez jednostkę wyroby lub usługi w celu ich sprzedaży. Ewidencję tych składników przeprowadza się na niżej podanych kontach zespołu 6. W zespole 6 występuje też konto Rozliczenia międzyokresowe kosztów, które:

- obciążane jest kosztami przyszłych okresów, a uznawane ich rozliczeniem na bieżące okresy sprawozdawcze;
- uznawane jest tworzoną rezerwą na przewidywane do poniesienia koszty, a obciążane wykorzystaniem tej rezerwy.

Konto Rozliczenia międzyokresowe kosztów może wykazać dwa salda:

- debetowe – wyrażające koszty przyszłych okresów i wykazywane w aktywach;
- kredytowe – oznaczające utworzoną rezerwę na koszty przyszłych okresów i wykazywane w pasywach.

Zespół 6 „Produkty pracy i rozliczenia międzyokresowe kosztów”

600 Produkty gotowe i półfabrykaty

620 Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów

Syntetyczne ujęcie operacji przeprowadzanych na kontach zespołu 6 prezentuje wzór 7, a szczegółową ewidencję powyższych operacji zilustrowano przykładami 1-19.

500 Koszty działalności podstawowej	580 Rozliczenie kosztów działalności	600 Produkty gotowe i półfabrykaty	700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia
2	1		
	5	4	8
		3	
620 Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów	6		
	7		
		9	
		10	
		600 Produkty gotowe i półfabrykaty	240 Pozostałe rozrachunki
			11
			12
			761 Pozostałe koszty operacyjne
			13
			760 Pozostałe przychody operacyjne
			14

Wzór 7. Księgowe ujęcie obrotu produktami pracy w jednostkach budżetowych.

Treść operacji:

- 1) przyjęcie produktów według rzeczywistego kosztu wytworzenia;
- 2) wydanie półproduktów do produkcji oraz rozchód produktów na cele reklamy;
- 3) wydanie sprzedanych wyrobów bezpośrednio z produkcji (według rzeczywistego kosztu wytworzenia);
- 4) przyjęcie do magazynu wyrobów gotowych i półproduktów według planowanego kosztu wytworzenia;
- 5) wyksięgowanie rzeczywistego kosztu wytworzenia wyrobów gotowych i półproduktów wycenionych pierwotnie według kosztu planowanego;
- 6) wyksięgowanie odchyleń debetowych od planowanego kosztu wytworzenia wyrobów (gdy rzeczywisty koszt wytworzenia jest wyższy niż planowany);
- 7) wyksięgowanie odchyleń creditowych od planowanego kosztu wytworzenia wyrobów (gdy rzeczywisty koszt wytworzenia jest niższy od kosztu planowanego);
- 8) rozchód sprzedanych produktów pracy według ich kosztu planowanego;
- 9) wyksięgowanie odchyleń debetowych przypadających na sprzedane wyroby gotowe;
- 10) wyksięgowanie odchyleń creditowych przypadających na sprzedane wyroby gotowe;
- 11) ewidencja ujawnionego niedoboru produktów;
- 12) ewidencja ujawnionej nadwyżki produktów;
- 13) nieodpłatne przekazanie wyrobów gotowych;
- 14) nieodpłatne przyjęcie wyrobów gotowych.

**PRZYKŁADY EWIDENCJI GŁÓWNYCH OPERACJI UJMOWANYCH NA
KONTACH ZESPOŁU 6 „PRODUKTY PRODUKTY PRACY I ROZLICZENIA
MIĘDZYOKRESOWE KOSZTÓW”**

- 1) wydanie sprzedanych produktów bezpośrednio z hali produkcyjnej (według rzeczywistego kosztu wytworzenia) 110 000,-

500 Koszty działalności podstawowej	700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia
Sp x	110 000,-
	110 000,-

- 2) wydanie sprzedanych produktów gotowych według planowanego kosztu wytworzenia 40 000,-

600 Produkty gotowe i półfabrykaty	700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia
Sp x	40 000,-
	40 000,-

- 3) wyksięgowanie odchyleń debetowych przypadających na sprzedane wyroby wycenione pierwotnie według planowanego kosztu wytworzenia 3000,-

620 Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów	700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia
3 000,-	3 000,-

- 4) wyksięgowanie odchyleń creditowych przypadających na sprzedane wyroby wycenione pierwotnie według planowanego kosztu wytworzenia 700,-

620 Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów	700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia
700,-	700,-

- 5) wystawiona faktura VAT za sprzedane produkty pracy

a) wartość netto faktury	20 000,-
b) należny podatek VAT	4 600,-
c) wartość brutto faktury (kwota do zapłaty)	24 600,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia	225 Rozrachunki z budżetami
c) 24 600,-	20 000,- (a)	4 600,- (b)

- 6) 1 marca otrzymano fakturę za przeprowadzony remont budynku administracyjnego (koszty remontu powinny być rozliczone w czasie do końca roku)

a) wartość netto faktury	4000,-
b) naliczony VAT	920,-
c) suma faktury	4920,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	300 Rozliczenie zakupu	225 Rozrachunki z budżetami
4 920,- (c)	a) 4 000,-	b) 920,-

7) przeksięgowanie kosztów remontu biura przypadających na miesiąc marzec 400,-

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów		521 Koszty wydziałowe	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	400,-	400,-	

8) otrzymano wyciąg bankowy potwierdzający przelew za prenumeratę czasopism fachowych za okres od 1 kwietnia do 31 grudnia 900,-

130 Rachunek bieżący jednostki		640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	900,-	900,-	

9) przeksięgowanie kosztów prenumeraty przypadających na bieżący miesiąc 100,-

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów		550 Koszty zarządu	
<hr/>		<hr/>	
	100,-	100,-	

10) otrzymano rachunek za wynajem garażu za okres od 1 stycznia do 30 czerwca 600,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	
<hr/>		<hr/>	
	600,-	600,-	

11) przeksięgowanie kosztów wynajmu garażu przypadających na styczeń 100,-

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów		550 Koszty zarządu	
<hr/>		<hr/>	
Sp 600,-	100,-	100,-	

12) w styczniu zapłacono podatek od nieruchomości za pierwszy kwartał 300,-

130 Rachunek bieżący jednostki	640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów
Sp x	300,-
	300,-

13) przeksięgowanie kwoty podatku, wynikającego z poprzedniej operacji, przypadającej na styczeń 100,-

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	550 Koszty zarządu
Sp) 300,-	100,-
	100,-

14) w styczniu zapłacono za ubezpieczenia majątkowe za cały bieżący rok 2400,-

130 Rachunek bieżący jednostki	640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów
Sp x	2 400,-
	2 400,-

15) przeksięgowano kwotę ubezpieczeń majątkowych przypadających na styczeń 200,-

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	550 Koszty zarządu
Sp) 2 400,-	200,-
	200,-

16) od 1 stycznia do 1 lipca tworzono rezerwę na remont budynku administracyjnego w wysokości 500,- miesięcznie

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	521 Koszty wydziałowe
	500,-
	500,-
	500,-
	500,-
	500,-
	500,-

17) 1 sierpnia otrzymano fakturę za remont budynku administracyjnego

a) wartość netto faktury	4 500,-
b) naliczony VAT	1 035,-
c) wartość brutto faktury	5 535,-

koszty remontu będą rozliczone do końca roku

402 Usługi obce	225 Rozrachunki z budżetami	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
a) 4 500,-	b) 1 035,-	5 535,- (c)

18) przeksięgowanie wartości netto faktury do rozliczenia w czasie 4 500,-

490 Rozliczenie kosztów	640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów
4 500,-	4 500,-

19) rozliczenie kosztów remontu do końca roku (miesiące od sierpnia do grudnia) 200,-

$$4\,500 - (500 \times 7) = 1\,000,-$$

$$1\,000 : 5 \text{ miesięcy} = 200,-$$

640 Rozliczenia międzyokresowe kosztów	521 Koszty wydziałowe
200,-	200,-
200,-	200,-
200,-	200,-
200,-	200,-
200,-	200,-

8. Ewidencja przychodów, dochodów, kosztów

Przychody, dochody, koszty

Konta zespołu 7 ujmują:

- przychody i koszty ich uzyskania z tytułu sprzedaży produktów, towarów, przychodów i kosztów operacji finansowych oraz pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych;
- otrzymanych dotacji i subwencji oraz dotacji przekazanych.

Zespół 7 „Przychody, dochody, koszty”

- 700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia
- 720 Przychody z tytułu dochodów budżetowych
- 730 Sprzedaż towarów i wartość ich zakupu
- 740 Dotacje i środki na inwestycje
- 750 Przychody finansowe
- 751 Koszty finansowe
- 760 Pozostałe przychody operacyjne
- 761 Pozostałe koszty operacyjne

Syntetyczne ujęcie operacji przeprowadzanych na kontach zespołu 7 prezentują wzory 8-12, a szczegółową ewidencję powyższych operacji zilustrowano przykładami 1-24.

500 Koszty działalności podstawowej	1	700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia	8	201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
	1		8	
			9	
600 Produkty gotowe i półfabrykaty	2		10	860 Wynik finansowy
	3		11	
	4			
	5			
620 Odchylenia od cen ewidencyjnych produktów	6			
	7			

Wzór 8. Ewidencja głównych operacji na koncie zespołu 7 „Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia”.

Treść operacji:

- 1) rozchód sprzedanych wyrobów bezpośrednio z produkcji (według rzeczywistego kosztu wytworzenia);
- 2) wydanie z magazynu sprzedanych wyrobów wycenionych według rzeczywistego kosztu wytworzenia;
- 3) przyjęcie reklamowanych przez odbiorców wyrobów gotowych według rzeczywistego kosztu wytworzenia;
- 4) wydanie z magazynu sprzedanych wyrobów gotowych wycenionych według planowanego kosztu wytworzenia;
- 5) przyjęcie reklamowanych przez odbiorców wyrobów gotowych wycenionych według planowanego kosztu wytworzenia;
- 6) wyksięgowanie odchyleń debetowych przypadających na sprzedane wyroby gotowe;
- 7) wyksięgowanie odchyleń creditowych przypadających na sprzedane wyroby gotowe;
- 8) wystawione faktury z tytułu sprzedaży produktów pracy;
- 9) korekty wystawionych faktur z tytułu: uznanych reklamacji, rabatów i bonifikat;
- 10) przeniesienie na koniec roku kosztów wytworzenia sprzedanych produktów pracy (przy ustalaniu wyniku finansowego w wariancie kalkulacyjnym);
- 11) przeniesienie na koniec roku przychodów ze sprzedaży produktów pracy.

330 Towary	730 Sprzedaż towarów i wartość ich zakupu	101 Kasa
1		
2		
	5	
340 Odchylenia od cen ewidencyjnych materiałów i towarów		201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami
	6	
	7	
3		
225 Rozrachunki z budżetami		860 Wynik finansowy
	8	
4	9	

Wzór 9. Dekretacja głównych operacji obrotu towarowego.

Treść operacji:

- 1) rozchód sprzedanych towarów według ich cen zakupu (nabycia) lub według cen ewidencyjnych;
- 2) przyjęcie towarów zareklamowanych przez odbiorców;
- 3) wyksięgowanie odchyleń przypadających na sprzedane towary;
- 4) wyksięgowanie należnego podatku VAT;
- 5) sprzedaż towarów za gotówkę;
- 6) wystawione faktury z tytułu sprzedaży towarów;
- 7) korekty wystawionych faktur z tytułu uznanych reklamacji odbiorców;
- 8) przeksięgowanie na koniec roku wartości sprzedanych towarów według ich cen zakupu (nabycia);
- 9) przeksięgowanie na koniec roku przychodów z tytułu sprzedaży towarów.

130 Rachunek bieżący jednostki	740 Dotacje i środki na inwestycje	225 Rozrachunki z budżetami
1		
2		
	3	
	4	860 Wynik finansowy

Wzór 10. Ujęcie głównych operacji na koncie 740 Dotacje i środki na inwestycje.

Treść operacji:

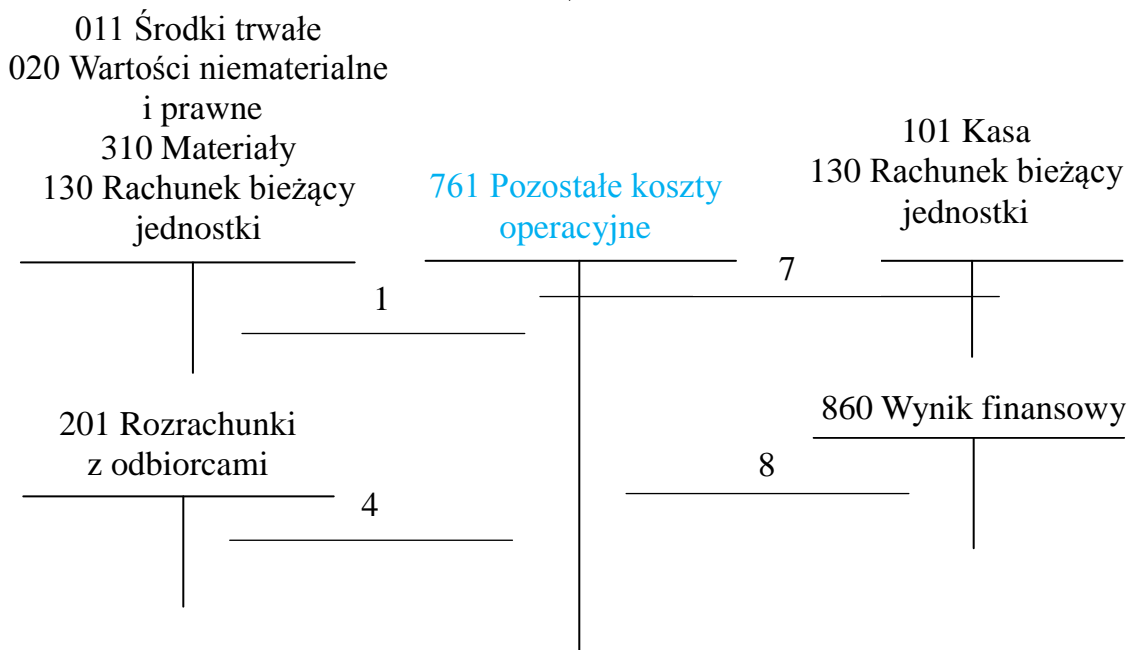
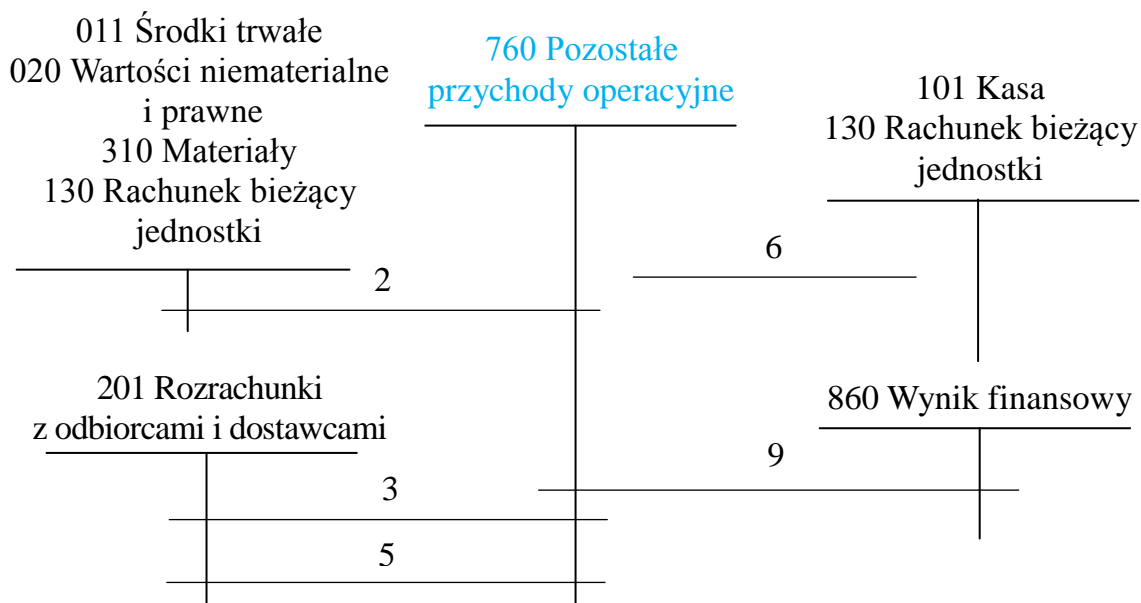
- 1) dotacje otrzymane;
- 2) zwrot dotacji niewykorzystanych lub wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem;
- 3) dotacje należne, które nie wpłynęły do końca roku;
- 4) przeniesienie na koniec roku dotacji otrzymanych na finansowanie działalności podstawowej.

030 Długoterminowe aktywa finansowe, 140 Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne		750 Przychody finansowe	
Sp x			221 Należności z tytułu dochodów budżetowych
	2		5
			6
201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami			Konta zespołu 1
	4		7
			8
			10
		751 Koszty finansowe	860 Wynik finansowy
	3		9
030 Długoterminowe aktywa finansowe, 140 Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne			
Sp x	1		

Wzór 11. Ewidencja głównych operacji na kontach: 750 Przychody finansowe i 751 Koszty finansowe.

Treść operacji:

- 1) wyksięgowanie sprzedanych papierów wartościowych według ich ceny zakupu;
- 2) dyskonto od otrzymanych weksli;
- 3) naliczone odsetki od przeterminowanych zobowiązań;
- 4) naliczone odsetki od przeterminowanych należności;
- 5) należne przychody budżetowe;
- 6) należne odsetki od przeterminowanych należności budżetowych;
- 7) przychody ze sprzedaży długo- lub krótkoterminowych papierów wartościowych;
- 8) otrzymane dywidendy; naliczone odsetki od środków na rachunkach bankowych;
- 9) przeksięgowanie na koniec roku kosztów finansowych;
- 10) przeksięgowanie na koniec roku przychodów operacji finansowych oraz otrzymanych dochodów budżetowych.

Wzór 12. Ewidencja głównych operacji na kontach zespołu 7: 760 Pozostałe przychody operacyjne i 761 Pozostałe koszty operacyjne.

Treść operacji:

- 1) wartość przekazanych darowizn; wartość netto (bieżąca) sprzedanych składników majątku trwałego;
- 2) wartość otrzymanych darowizn: środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, materiałów, środków pieniężnych;
- 3) wystawione faktury z tytułu sprzedaży: środków trwałych, środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych;
- 4) wyksięgowanie nieściągalnych, przedawnionych lub umorzonych należności;
- 5) wyksięgowanie przedawnionych lub umorzonych zobowiązań;
- 6) otrzymane kary i grzywny i inne sankcje z wyjątkiem karnych odsetek;
- 7) zapłacone kary i grzywny i inne sankcje z wyjątkiem karnych odsetek;
- 8) przeksięgowanie na koniec roku pozostałych kosztów operacyjnych;
- 9) przeksięgowanie na koniec roku pozostałych przychodów operacyjnych.

PRZYKŁADY EWIDENCJI GŁÓWNYCH OPERACJI UJMOWANYCH NA KONTACH ZESPOŁU 7 „PRZYCHODY, DOCHODY, KOSZTY”

- 1) dotacje otrzymane 200 000,-

740 Dotacje i środki na inwestycje	130 Rachunek bieżący jednostki
200 000,-	Sp x 200 000,-

- 2) dotacje należne, które dokońca roku nie wpłynęły 150 000,-

225 Rozrachunki z budżetami	740 Dotacje i środki na inwestycje
150 000,-	150 000,-

- 3) przeniesienie na koniec roku dotacji otrzymanych na finansowanie działalności podstawowej 100 000,-

740 Dotacje i środki na inwestycje	860 Wynik finansowy
100 000,-	100 000,-

- 4) wyksięgowanie sprzedanych papierów wartościowych według ich cen zakupu 80 000,-

030 Długoterminowe aktywa finansowe		751 Koszty finansowe	
140 Krótkoterminowe papiery wartościowe i inne środki pieniężne			
<hr/>		<hr/>	
Sp x	80 000,-	80 000,-	

- 5) przychody ze sprzedaży papierów wartościowych (według ceny sprzedaży) 100 000,-

132 Rachunek dochodów samorządowych jednostek budżetowych		750 Przychody finansowe	
<hr/>		<hr/>	
Sp x			100 000,-
100 000,-			

- 6) odsetki od niezapłaconych w terminie zobowiązań 7 000,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		751 Koszty finansowe	
<hr/>		<hr/>	
	7 000,-	7 000,-	

- 7) odsetki od niezapłaconych w terminie należności od odbiorców 2 700,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		750 Przychody finansowe	
<hr/>		<hr/>	
2 700,-			2 700,-

8) przychody z tytułu dochodów budżetowych 150 000,-

221 Należności z tytułu dochodów budżetowych	750 Przychody finansowe
Sp x 150 000,-	150 000,-

9) otrzymane dywidendy 220 000,-

132 Rachunek dochodów samorządowych jednostek budżetowych	750 Przychody finansowe
Sp x 220 000,-	220 000,-

10) odsetki od depozytów bankowych 40 000,-

132 Rachunek dochodów samorządowych jednostek budżetowych	750 Przychody finansowe
Sp x 40 000,-	40 000,-

11) naliczone odsetki od zaciągniętych kredytów i pożyczek 17 000,-

134 Kredyty bankowe	751 Koszty finansowe
Sp x 17 000,-	17 000,-

12) przeniesienie na koniec roku przychodów finansowych 512 700,-

750 Przychody finansowe	860 Wynik finansowy
512 700,-	512 700,-

13) przeniesienie na koniec roku kosztów finansowych 104 000,-

751 Koszty finansowe	860 Wynik finansowy
104 000,-	104 000,-

14) wartość przekazanych darowizn 50 000,-

Konta zespołów 0, 1, 3	761 Pozostałe koszty operacyjne
Sp x 50 000,-	50 000,-

15) należny podatek VAT od wartości przekazanych darowizn 11 500,-

225 Rozrachunki z budżetami	761 Pozostałe koszty operacyjne
11 500,-	11 500,-

16) otrzymane darowizny 12 000,-

Konta zespołów 0, 1, 3	760 Pozostałe przychody operacyjne
Sp x 12 000,-	12 000,-

17) przychody ze sprzedaży: wartości niematerialnych i prawnych, środków trwałych, środków trwałych w budowie 82 000,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	760 Pozostałe przychody operacyjne
Sp x 82 000,-	82 000,-

18) wyksięgowanie przedawnionych, umorzonych lub nieściągalnych należności 6 000,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		761 Pozostałe koszty operacyjne	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	6 000,-	6 000,-	

19) wyksięgowanie przedawnionych lub umorzonych zobowiązań 8 300,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami		760 Pozostałe przychody operacyjne	
<hr/>		<hr/>	
8 300,-	Sp x		8 300,-

20) zapłacone kary i grzywny 1 200,-

130 Rachunek bieżący jednostki		761 Pozostałe koszty operacyjne	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	1 200,-	1 200,-	

21) otrzymane kary i grzywny 8 400,-

130 Rachunek bieżący jednostki		760 Pozostałe przychody operacyjne	
<hr/>		<hr/>	
Sp x			8 400,-
8 400,-			

22) wyksięgowanie wartości netto sprzedanych wartości niematerialnych i prawnych środków trwałych i środków trwałych w budowie 180 000,-

011 Środki trwałe 020 Wartości niematerialne i prawne 080 Środki trwałe w budowie		761 Pozostałe koszty operacyjne	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	180 000,-	180 000,-	

23) przeksięgowanie na koniec roku pozostałych przychodów operacyjnych (zamknięcia roczne) 110 700,-

760 Pozostałe przychody operacyjne	860 Wynik finansowy
110 700,-	110 700,-

24) przeksięgowanie na koniec roku pozostałych kosztów operacyjnych 248 700,-

761 Pozostałe koszty operacyjne	860 Wynik finansowy
248 700,-	248 700,-

9. Przykłady księgowego ujęcia funduszy, rezerw i wyniku finansowego w jednostkach budżetowych

Na kontach zespołu 8 ujmuje się głównie: zmiany funduszu jednostki budżetowej, dotacje budżetowe oraz wydatki na inwestycje w jednostkach budżetowych, rozliczenie wyniku finansowego, tworzone rezerwy, rozliczenia międzyokresowe przychodów, fundusze specjalnego przeznaczenia oraz rozrachunki z budżetem z tytułu podatku dochodowego.

Do głównych kont zespołu 8 należą:

Zespół 8 „Fundusze, rezerwy i wynik finansowy”

800 Fundusz jednostki

810 Dotacje budżetowe oraz środki budżetu na inwestycje

820 Rozliczenie wyniku finansowego

840 Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów

851 Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych

853 Fundusze pozabudżetowe

855 Fundusz mienia zlikwidowanych jednostek

860 Wynik finansowy

870 Podatki i obowiązkowe rozliczenia z budżetem obciążające wynik finansowy

Syntetyczne ujęcie operacji przeprowadzanych na kontach zespołu 8 prezentują wzory 13-16, a szczegółową ewidencję powyższych operacji zilustrowano przykładami 1-32.

761 Pozostałe koszty operacyjne	800 Fundusz jednostki	223 Rozliczenie wydatków budżetowych
1		6
Konta zespołu 0		071 Umorzenie środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych
2		
3		7
		8
810 Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje		860 Wynik finansowy
4		9
222 Rozliczenie dochodów budżetowych		
5		10

Wzór 13. Ewidencja głównych operacji na koncie 800 Fundusz jednostki.

Treść operacji:

- 1) pokrycie amortyzacji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych;
- 2) wartość netto (bieżąca) sprzedanych, przekazanych nieodpłatnie lub zlikwidowanych środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych i środków trwałych w budowie; zmniejszenie wartości środków trwałych wskutek aktualizacji ich wyceny;
- 3) otrzymane darowizny środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych lub środków trwałych w budowie; zwiększenie wartości środków trwałych wskutek aktualizacji ich wyceny;
- 4) przekięgowanie dotacji z budżetu wykorzystanych na środki trwałe w budowie;
- 5) przekięgowanie zrealizowanych dochodów budżetowych;
- 6) przekięgowanie zrealizowanych wydatków budżetowych;
- 7) zmniejszenie dotychczasowego umorzenia wskutek aktualizacji wartości środków trwałych;
- 8) zwiększenie dotychczasowego umorzenia wskutek aktualizacji wartości środków trwałych;
- 9) przekięgowanie w roku następnym zysku bilansowego za rok ubiegły;
- 10) przekięgowanie w roku następnym straty bilansowej za rok ubiegły.

130 Rachunek bieżący jednostki	1	810 Dotacje budżetowe, płatności z budżetu środków europejskich oraz środki z budżetu na inwestycje	3	800 Fundusz jednostki

Wzór 14. Ewidencja dotacji budżetowych oraz środków z budżetu na inwestycje.

Treść operacji:

- 1) dotacje przekazane przez jednostki budżetowe;
- 2) zwrot niewykorzystanych dotacji;
- 3) przeksięgowanie na koniec roku kwoty przekazanych dotacji;
- 4) kwota zrealizowanych wydatków na środki trwale w budowie w jednostkach budżetowych.

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	851 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia
1	7	
225 Rozrachunki z budżetami		135 Rachunek środków funduszy specjalnego przeznaczenia
2		8
234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami		231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń
3		9
4		
700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia		
5		
310 Materiały		
6		

Wzór 15. Funkcjonowanie konta 851 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.

Treść operacji:

- 1) otrzymana faktura za usługi na rzecz działalności socjalnej;
- 2) naliczony podatek VAT ujęty w otrzymanej fakturze;
- 3) umorzone pożyczki z zakładowego funduszu;
- 4) przychody za odpłatne usługi socjalne świadczone na rzecz pracowników;
- 5) świadczenia podstawowej działalności operacyjnej na rzecz działalności socjalnej;
- 6) zużycie materiałów na rzecz działalności socjalnej;
- 7) roczny odpis na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych;
- 8) naliczone odsetki od środków zgromadzonych na rachunku zakładowego funduszu świadczeń socjalnych;
- 9) wynagrodzenia brutto pracowników działalności socjalnej.

Konta zespołu 4	860 Wynik finansowy	700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia
1		5
730 Sprzedaż towarów i wartość ich zakupu		730 Sprzedaż towarów i wartość ich zakupu
2		6
751 Koszty finansowe		750 Przychody finansowe
3		7
761 Pozostałe koszty operacyjne		760 Pozostałe przychody operacyjne
4		8
		9
		800 Fundusz jednostki
		10

Wzór 16. Księgowe ustalanie wyniku finansowego w jednostkach budżetowych (wariant porównawczy).

Treść operacji:

- 1) przebieganie poniesionych w danym roku kosztów rodzajowych;
- 2) przebieganie na koniec roku wartości sprzedanych towarów według ich cen zakupu (nabycia);
- 3) przebieganie na koniec roku kosztów operacji finansowych;
- 4) przebieganie na koniec roku pozostałych kosztów operacyjnych;
- 5) przebieganie na koniec roku przychodów ze sprzedaży produktów pracy;
- 6) przebieganie na koniec roku przychodów ze sprzedaży towarów;
- 7) przebieganie na koniec roku przychodów z operacji finansowych;
- 8) przebieganie na koniec roku pozostałych przychodów operacyjnych;
- 9) przebieganie straty netto za poprzedni rok;
- 10) przebieganie zysku netto za poprzedni rok.

PRZYKŁADY EWIDENCJI GŁÓWNYCH OPERACJI UJMOWANYCH NA KONTACH ZESPOŁU 8 „FUNDUSZE, REZERWY I WYNIK FINANSOWY”

- 1) wartość netto sprzedanych, przekazanych nieodpłatnie lub zlikwidowanych środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych 130 000,-

011 Środki trwałe		800 Fundusz jednostki	
020 Wartości niematerialne i prawne			
<hr/>		<hr/>	
Sp x	130 000,-	130 000,-	Sp x

- 2) aktualizacja wyceny środków trwałych
- a) zwiększenie wartości bilansowej 18 000,-

011 Środki trwałe		800 Fundusz jednostki	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	18 000,-	Sp x	18 000,-

- b) zmniejszenie wartości bilansowej 3 000,-

011 Środki trwałe		800 Fundusz jednostki	
<hr/>		<hr/>	
Sp x	3 000,-	3 000,-	Sp x

- 3) otrzymane darowizny środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych lub środków trwałych w budowie 40 000,-

011 Środki trwałe
020 Wartości niematerialne
i prawne
080 Środki trwałe w budowie

Sp x
40 000,-

800 Fundusz jednostki

Sp x
40 000,-

- 4) przeksięgowanie na koniec roku dotacji z budżetu i środków z budżetu zrealizowanych na inwestycje 300 000,-

810 Dotacje budżetowe,
płatności z budżetu środków
europejskich oraz środki
z budżetu na inwestycje

300 000,-

800 Fundusz jednostki

300 000,- Sp x

- 5) przeksięgowanie zrealizowanych dochodów budżetowych 800 000,-

222 Rozliczenie dochodów
budżetowych

800 000,-

800 Fundusz jednostki

800 000,- Sp x

- 6) przeksięgowanie zrealizowanych wydatków budżetowych 900 000,-

223 Rozliczenie wydatków
budżetowych

900 000,-

800 Fundusz jednostki

Sp x
900 000,-

- 7) przeksięgowanie zysku za ubiegły rok 250 000,-

860 Wynik finansowy

250 000,-

800 Fundusz jednostki

Sp x
250 000,-

8) przeksięgowanie straty za ubiegły rok 400 000,-

860 Wynik finansowy		800 Fundusz jednostki	
<hr/>		<hr/>	
	400 000,-	400 000,-	Sp x

9) zarachowanie przychodów rozliczanych w czasie do przychodów okresu bieżącego 17 000,-

700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia		840 Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów	
<hr/>		<hr/>	
	17 000,-	17 000,-	

10) utworzenie rezerw na zabezpieczenie jednostki przed ryzykiem z tytułu nieściągalnych należności 30 000,-

761 Pozostałe koszty operacyjne		840 Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów	
<hr/>		<hr/>	
30 000,-			30 000,-

11) rozwiązanie utworzonej rezerwy 30 000,-

760 Pozostałe przychody operacyjne		840 Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów	
<hr/>		<hr/>	
	30 000,-	30 000,-	

12) przyjęte wpłaty z tytułu przychodów przyszłych okresów 120 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki		840 Rezerwy i rozliczenia międzyokresowe przychodów	
<hr/>		<hr/>	
Sp x			120 000,-
120 000,-			

13) otrzymana faktura za usługi socjalne

a) wartość netto faktury	15 000,-
b) naliczony VAT	3 450,-
c) wartość brutto faktury (kwota do zapłaty)	18 450,-

201 Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami	851 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych	225 Rozrachunki z budżetami
18 450,- (c	a) 15 000,-	b) 3 450,-

14) przychody za odpłatne usługi dla pracowników 14 000,-

234 Pozostałe rozrachunki z pracownikami	851 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
14 000,-	Sp x 14 000,-

15) roczny odpis na Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych 120 000,-

405 Ubezpieczenia społeczne i inne świadczenia	851 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
120 000,-	Sp x 120 000,-

16) lista płac brutto pracowników działalności socjalnej 85 000,-

231 Rozrachunki z tytułu wynagrodzeń	851 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych
Sp x 85 000,-	85 000,-

17) przekięgowanie poszczęólnych kosztów rodzajowych 320 000,-

Konta zespołu 4	860 Wynik finansowy
320 000,-	320 000,-

18) przeniesienie przychodów ze sprzedaży produktów 500 000,-

700 Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia	860 Wynik finansowy
500 000,-	500 000,-

19) przeniesienie zmiany stanu produktów

a) dodatnia zmiana 120 000,-

490 Rozliczenie kosztów	860 Wynik finansowy
120 000,-	120 000,-

b) ujemna zmiana 80 000,-

490 Rozliczenie kosztów	860 Wynik finansowy
80 000,-	80 000,-

20) przeniesienie wartości sprzedanych materiałów i towarów według ich cen zakupu 380 000,-

730 Sprzedaż towarów i wartość ich zakupu	860 Wynik finansowy
380 000,-	380 000,-

21) prz księgowanie przychodów ze sprzedaży materiałów i towarów (według cen sprzedaży) 500 000,-

730 Sprzedaż towarów i wartość ich zakupu	860 Wynik finansowy
500 000,-	500 000,-

22) przeniesienie dotacji otrzymanych na finansowanie działalności podstawowej 1 200 000,-

740 Dotacje i środki na inwestycje	860 Wynik finansowy
1 200 000,-	1 200 000,-

23) przeniesienie obowiązkowych zmniejszeń wyniku finansowego 218 000,-

870 Podatki i obowiązkowe rozliczenia z budżetem obciążające wynik finansowy	860 Wynik finansowy
218 000,-	218 000,-

24) przeniesienie pozostałych przychodów operacyjnych 80 000,-

760 Pozostałe przychody operacyjne	860 Wynik finansowy
80 000,-	80 000,-

25) przeniesienie pozostałych kosztów operacyjnych 62 000,-

761 Pozostałe koszty operacyjne	860 Wynik finansowy
62 000,-	62 000,-

26) przeniesienie przychodów finansowych 78 000,-

750 Przychody finansowe	860 Wynik finansowy
78 000,-	78 000,-

27) przeniesienie kosztów finansowych 63 000,-

751 Koszty finansowe	860 Wynik finansowy
63 000,-	63 000,-

28) przeniesienie zysku bilansowego w nowym roku 700 000,-

800 Fundusz jednostki	860 Wynik finansowy
Sp x 700 000,-	700 000,-

29) przeniesienie straty bilansowej w nowym roku 450 000,-

800 Fundusz jednostki	860 Wynik finansowy
450 000,-	Sp x 450 000,-

30) wpłaty zaliczek na podatek dochodowy i na wpłaty z zysku 72 000,-

130 Rachunek bieżący jednostki	870 Podatki i obowiązkowe rozliczenia z budżetem obciążające wynik finansowy
Sp x 72 000,-	72 000,-

31) zobowiązania z tytułu podatku dochodowego 314 000,-

225 Rozrachunki z budżetami	870 Podatki i obowiązkowe rozliczenia z budżetem obciążające wynik finansowy
314 000,-	314 000,-

32) przeniesienie obowiązkowych rozliczeń z budżetem 384 000,-

870 Podatki i obowiązkowe rozliczenia z budżetem obciążające wynik finansowy	860 Wynik finansowy
384 000,-	384 000,-

Spis wzorów ewidencji

<i>Wzór 1.</i> Ewidencja zmian w stanie i wartości środków trwałych jednostek budżetowych.	8
<i>Wzór 2.</i> Księgowe ujęcie obrotu gotówkowego i bezgotówkowego jednostek budżetowych.	21
<i>Wzór 3.</i> Ewidencja typowych operacji z zakresu rozrachunków z odbiorcami i dostawcami.....	26
<i>Wzór 4.</i> Księgowe ujęcie zakupu materiałów w jednostkach budżetowych.	41
<i>Wzór 5.</i> Ewidencja kosztów według rodzajów w jednostkach budżetowych.	49
<i>Wzór 6.</i> Ewidencja kosztów według typów działalności w jednostkach budżetowych.	56
<i>Wzór 7.</i> Księgowe ujęcie obrotu produktami pracy w jednostkach budżetowych.	61
<i>Wzór 8.</i> Ewidencja głównych operacji na koncie zespołu 7 „Sprzedaż produktów i koszt ich wytworzenia”.....	68
<i>Wzór 9.</i> Dekretacja głównych operacji obrotu towarowego.	70
<i>Wzór 10.</i> Ujęcie głównych operacji na koncie 740 Dotacje i środki na inwestycje.	71
<i>Wzór 11.</i> Ewidencja głównych operacji na kontach: 750 Przychody finansowe i 751 Koszty finansowe.....	72
<i>Wzór 12.</i> Ewidencja głównych operacji na kontach zespołu 7: 760 Pozostałe przychody operacyjne i 761 Pozostałe koszty operacyjne.....	74
<i>Wzór 13.</i> Ewidencja głównych operacji na koncie 800 Fundusz jednostki.	82
<i>Wzór 14.</i> Ewidencja dotacji budżetowych oraz środków z budżetu na inwestycje.	84
<i>Wzór 15.</i> Funkcjonowanie konta 851 Zakładowy fundusz świadczeń socjalnych.	85
<i>Wzór 16.</i> Księgowe ustalanie wyniku finansowego w jednostkach budżetowych (wariant porównawczy).	87

Bibliografia

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 listopada 2015 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządów terytorialnych, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2015 r., poz. 1954).
- Ustawa z dnia 23 lipca 2015 r. o zmianie ustawy o rachunkowości oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r., poz. 1333).